

HRVATSKI VOJNIK

Broj 110. Godina III. 3. studenoga 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79; SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Flota HRM-a uspješno provela zahtjevnu taktičku vježbu
bojnog gađanja na metu Rukavac

Vrhunac godišnje mornaričke obuke

U prigodi svetkovine Svih svetih i Dušnog dana

Na dan Svih svetih predsjednik RH Stjepan Mesić, predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks i predsjednik Vlade RH Ivo Sanader s izaslanstvima položili su vijence i zapalili svijeće kod spomenika "Glas hrvatske žrtve - Zid boli", kod Središnjeg križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja te kod Središnjeg križa na Mirogoju. Predsjednik Sabora i Vlade vijenac su položili i na grob prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Izaslanstva predsjednika Republike, Sabora i Vlade položila su vijence i zapalila svijeće i kod zajedničke grobnice za neidentificirane žrtve iz Domovinskog rata na Krematoriju.

Na Dušni dan služena je misa zadušnica za sve poginule hrvatske branitelje u kapeli Vojnog ordinarijata koju je predvodio mons. Juraj Jezerinac.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,

Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d. Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojn timer.hr

E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

General zbora Raymond HENAULT, predsjedavajući Vojnog odbora NATO-a

Hrvatska pokazuje vrlo znakovito predvodništvo na poljima stabilnosti i sigurnosti, te pruža primjer ostalim zemljama u regiji. Uvjerio sam se da je riječ o konstantnom napretku, kako na političkom tako i na vojnom planu...

Strana 4

Flota HRM-a uspješno provela zahtjevnju taktičku vježbu bojnog topničkog zračnog gađanja na metu Rukavac

Riječ je o taktičkoj vježbi bojnog topničkog zračnog gađanja na metu Rukavac, kompleksnoj aktivnosti u kojoj je bila ukomponirana i vježba flote sa svim elementima vojnog djelovanja

Strana 12

U Puli održane 7. vojne sportske igre ZIO-a HKoV-a

I ove vojne sportske igre protekle su u duhu zajedništva i međusobnog natjecanja uz poštovanje fairplaya, a svi se slažu da je u tom sportskom natjecanju doista najvažnije - sudjelovati

Strana 14

Tržište školskih aviona

Tržište školskih aviona odlikuje veliki raspon ponude čija je prodaja često potpomognuta političkim utjecajem. Na relativno malom tržištu ima mjesta za samo nekoliko

Strana 22

Naslovnice snimio Tomislav BRANDT

General zbra Raymond HENAUULT, predsjedavajući Vojnog odbora NATO-a

Hrvatske namjere se ne iskazuju samo riječima, nego i djelima

Hrvatska pokazuje vrlo znakovito predvodništvo na poljima stabilnosti i sigurnosti, te pruža primjer ostalim zemljama u regiji. Uvjerio sam se da je riječ o konstantnom napretku, kako na političkom tako i na vojnom planu, i da će se tako i nastaviti. Vaše namjere ne iskazuju se samo riječima, nego i djelima

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Mogućnost razgovora s prvim vojnikom NATO-a dobili smo trudom djelatnika našeg Glavnog stožera, ali, naravno, i dobrom voljom samog generala Henaulta čiji je udarni dan njegovog trodnevnog posjeta Hrvatskoj bio više nego ispunjen sastancima i razgovorima s najvišim političkim i vojnim dužnosnicima. Zapravo, u predvorju zagrebačkog hotela Sheraton izvan strogo određenog protokola "ukrali" smo desetak minuta od kratkog generalovog odmora. Unatoč tome, taj kanadski časnik impresivne karijere intervju je odradio ne samo profesionalno nego i dobrog raspoloženja. Sigurno i zato što je bio zadovoljan svojim boravkom u Hrvatskoj, što nam je uostalom i više puta potvrdio.

Upravo ste došli s posljednjeg službenog sastanka. Je li posjet, u konačnici, za Vas bio uspješan?

Da, ovo je bio vrlo uspješan dan. Ispunjen sastancima s vašim najvišim političkim i vojnim dužnosnicima: Predsjednikom, ministrom obrane, ministricom vanjskih poslova, predsjednikom Saborskog odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, kao i načelnikom Glavnog stožera OSRH. Dojmilo me

ono što sam čuo, jasnoću poruke i predanošću svih da Hrvatska nastavi s procesima unutar MAP-a kojima je započela. Boravak u Hrvatskoj za mene je došao u pravi trenutak. Kao predsjednik Vojnog odbora NATO-a, i prvi vojni savjetnik u Savezu, bio sam u prigodi iz prve ruke vidjeti i čuti što vaši čelnici misle, govore i čine, i iz hrvatskog kuta dobiti uvid u dio vašeg napretka. Uvjerio sam se da je riječ o konstantnom napretku, kako na političkom tako i na vojnom planu, i da će se tako i nastaviti. Hrvatska pokazuje vrlo znakovito predvodništvo na poljima stabilnosti i sigurnosti, te pruža primjer ostalim zemljama u regiji. Tome pridonose i vaši politički i vojni čelnici.

Hrvatska je već pokazala da može djelovati zajedno s NATO-om

Biste li ipak nešto izdvojili kao najvažnije?

Ne bih mogao ništa posebno izdvojiti jer sve je međusobno povezano. U postupcima vaših političkih i vojnih struktura postoji usuglašenost, konsenzus. No, kao vojni istaknuo bih želju Hrvatske vojske da postane interoperabilnija s NATO-om. Zapravo, ona je već dokazala da može djelovati zajedno s NATO-om.

Mislite na Afganistan? Kakve su Vaše spoznaje o hrvatskom udjelu u toj misiji?

Dobio sam uvid preko sastanaka s vašim vojnim predstavnicima u Bruxellesu, ali i tijekom posjeta Afganistanu. Vaši vojnici su tamo cijenjeni i uspješni. Tamo ste stalno od 2003., ali vaš udio se i znatno povećava. To je dokaz da se vaše namjere ne iskazuju samo riječima, nego i djelima. Važno je i hrvatsko dopuštenje preleta i korištenja zračnih luka u potpori našoj misiji na Kosovu. Kao prvo, sve to predstavlja velik doprinos Hrvatske NATO-u, a kao drugo, snažan je pokazatelj da Hrvatska želi učiniti ono što je potrebno kako bi postala dijelom Saveza.

Možete li nam ukratko predstaviti Vojni odbor NATO-a kojem ste na čelu?

Vojni odbor u Bruxellesu predstavljaju 26-orica predstavnika vojski zemalja članica, kao i nekih od zemalja partnera Saveza (uključujući i Hrvatsku, op. a.). Naš posao je da Sjevernoatlantskom vijeću konsenzusom dajemo savjete o vojnim pitanjima. Mi smo najviše vojno tijelo u Savezu, kao što je Sjevernoatlantsko vijeće najviše političko tijelo. Naše međudjelovanje je konstant-

no, pridonosimo svakoj odluci Sjevernoatlantskog vijeća koja podrazumijeva i vojne komponente. Također, ja se kao predsjedavajući redovito sastajem s glavnim tajnikom NATO-a, ne samo u sklopu Vijeća, nego i na našim bilateralnim koordinacijskim i planskim sastancima. Dakle, postoji vrlo dobra veza između vrhovnih vojnih i političkih komponenti NATO-a, što predstavlja važan dio NATO-ovog mehanizma. Znamo koliko su naši savjeti važni civilnim poslanicima u NATO-u, uvijek ih traže prije nego što donose odluke.

Izbor znači povjerenje

Je li Vaša trenutna dužnost predsjedavajućeg Vojnog odbora NATO-a danas nešto najviše što jedan časnik može postići u svojoj karijeri?

To je najviša pozicija unutar NATO-ova saveza. Da biste bili izabrani na tu poziciju odlukom većine od 26 načelnika glavnih stožera, morate i sami doseći funkciju načelnika u svojoj zemlji. Izbor znači povjerenje većine zemalja članica i sposobnost da koordinirate i pobrinete se za konsenzualne odluke koje Vijeće donosi. Dakle, postignuće koje je vrlo važno, ali ne i nešto čemu bi neizbježno težila većina časnika. Riječ je o prilici koja se nudi jed-

■ "Kao vojnik istaknuo bih želju Hrvatske vojske da postane interoperabilnija s NATO-om. Zapravo, ona je već dokazala da može djelovati zajedno s NATO-om"

nom u životu: morate biti na pravom mjestu u pravo vrijeme i učiniti prave stvari. I oni koji vas biraju moraju smatrati da ste prava osoba za taj posao. Ukratko, jedinstvena pozicija koju vrlo ponosno obnašam zbog tih razloga: dokaz je povjerenja u moje sposobnosti, ali u mom slučaju i utjelovljuje ono što mi na-

zivamo "transatlantska veza" između Sjeverne Amerike, Kanade i SAD-a s jedne i Europe s druge strane. To je bitan dio našeg mišljenja da NATO mora biti savez temeljen na univerzalnosti.

Vi ste vojni pilot. Je li uzbudljivije upravljati zrakoplovom ili biti članikom Vojnog odbora NATO-a?

Poručite vašim zrakoplovcima ovo: biti pilot i letjeti avionom uvijek će biti najuzbudljivija stvar koju ste ikad radili. Pilot sam još od prije svoje vojne karijere, od svoje četrnaeste godine. Letenje je u mojoj krvi. Uživao sam u svojoj karijeri vojnog pilota, no sve ima svoje mjesto. Dok sam bio mladi pilot lovca ili taktičkog helikoptera činio sam sve stvari koje se od takvog čovjeka i očekuju: letio sam tisuće sati i činio ono što se od mene tražilo u službi moje domovine. No, došlo je do prilike da postanem vođa i preuzmem različite zapovjedne dužnosti. Shvatio sam da je i takva mogućnost vrlo bitna, ne biti samo pilot nego i vođa, poput načelnika glavnog stožera i naposljetku predsjedavajućeg Vojnog odbora NATO-a. Ipak, nedostaje mi pilotiranje i mogu vam reći kako se koristim svakom prilikom da poletim. Još uvijek uživam u svakoj minuti pilotiranja i tako će biti uvijek. ■

■ "Izbor na funkciju predsjedavajućeg Vojnog odbora NATO-a znači povjerenje većine zemalja članica i sposobnost da koordinirate i pobrinete se za konsenzualne odluke koje Vijeće donosi"

Izaslanstvo NATO-a u posjetu MORH-u

Predsjedavajući Vojnog odbora NATO-a general zbora Raymond Henault s izaslanstvom posjetio je 26. listopada MORH gdje se sastao s ministrom obrane Berislavom Rončevićem i načelnikom Glavnog stožera RH generalom zbornom Josipom Lucićem.

Ministar Rončević je istaknuo kako je Republika Hrvatska u kratkom razdoblju svoje neovisnosti i samostalnosti krenula u obrambene reforme s namjerom postizanja male, specijalistički usmjerene vojske, koja će biti kompatibilna vojskama zemalja članica NATO-a. Osobito snažni zamah obrambena reforma dobila je izradom i usvajanjem programskih dokumenata (Strategijski pregled obrane i Dugoročni plan razvoja), što je i u NATO-u prepoznano i pozitivno ocijenjeno. Istak-

nuo je kako nam je zadaća pripremiti oružane snage koje su interoperabilne i kompatibilne s vojskama NATO-a, te provesti potpunu profesionalizaciju oružanih snaga u skladu s financijskim i ekonomskim mogućnostima naše zemlje. General Henault rekao je kako se na nedavnom sastanku u Bruxellesu ulazak Hrvatske u pet ciklusa MAP-a ocijenio vrlo pozitivnim s jasnim signalima potpore ulaska u NATO. Pohvalio je DPR kao dobru nadopunu SPO-u, te je dodao kako DPR predstavlja vrlo pozitivne kvalitativne i kvantitativne promjene OSRH. Zahvalio je potpori Republike Hrvatske u NATO-u i UN-ovim misijama, čiji se angažman visoko cijeni i ocjenjuje kao vrlo uspješan i prepoznatljiv.

sliko T. BRANDT

General Lucić je istaknuo kako je taj posjet veoma važan na našem putu u ostvarivanju temeljnih ciljeva u članstvu u NATO-u. "OSRH daju snažan doprinos demokratizaciji i procesima reforme zemlje. Proveli smo snažne reformske procese koji su usmjereni na smanjenje troškova napuštenih objekata, mobilizaciju te doprinos u stabilizaciji ovog dijela Jugoistočne Europe. Našim partnerima želimo pokazati našu zrelost i sposobnost, te postati ravnopravan partner u organizaciji kao što je NATO."

SOJI

General Lucić u Republici Srbiji

U vojnoj ustanovi "Morović" u Republici Srbiji 30. listopada održan je radni sastanak načelnika Glavnog stožera OSRH general zbornom Josipa Lucića s načelnikom Generalštaba vojske Srbije generalom majorom Zdravkom Ponošom.

Na sastanku je bilo razgovora o bilateralnoj suradnji te o prijenosu iskustva Oružanih snaga Republike Hrvatske u procesu obrambene reforme oružanih snaga u svrhu približavanja NATO savezu. Tom prigodom predstavnici Oružanih snaga RH na čelu s načelnikom Glavnog stožera generalom zbornom Josipom Lucićem i veleposlanikom Republike Hrvatske u Republici Srbiji Tončijem Staničićem u vojnoj ustanovi "Morović" nazočili su svečanosti primopredaje osiguranja državne granice Republike Srbije prema Republici Hrvatskoj, između vojske Srbije i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srbije.

Primopredaja granice MUP-u Srbije, Republika Srbija završila je proces demilitarizacije granične crte između Republike Hrvatske i Republike Srbije, dok su granicu Republike Hrvatske, od prvog dana njezinog osnivanja nadzirali isključivo pripadnici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

SOJI

Prezentacije dvaju znanstvenih projekata IROS-a

Institut za istraživanje i razvoj obrambenih sustava (IROS) je 25. listopada u vojarni "Petar Zrinski" prezentirao dva svoja dovršena znanstveno-istraživačka projekta.

Oba su realizirana u suradnji s civilnim znanstvenim tijelima. Prvi projekt pod nazivom "Sposobnost pomorskog protuminskog djelovanja za čišćenje luka" MORH-ov Institut je radio zajedno s Institutom "Ruđer Bošković", a predstavio ga je "Ruđerov" istraživač dr. sc. Vladivoj Valković. Rad na tom projektu rezultirat će preliminarnom studijom izvodljivosti u kojoj će biti predstavljene mogućnosti očišćenja hrvatskog podmorja od zaostalih eksplozivnih sredstava. Zanimljivo je da će

se projektom implementirati i neki od partnerskih ciljeva definiranih u tekstu PzM-a i PARP-a procjene za Hrvatsku.

Drugi projekt "Geomagnetska informacija za potrebe MORH-a i OS RH" razvijen je u suradnji sa zagrebačkim Geodetskim fakultetom, a prezentaciju je izvršio doc. dr. sc. Mario Brkić. Kako je objašnjeno, geomagnetizam je prirodna pojava koju "proizvodi" Zemlja, a njezina mjerenja daju tzv. geomagnetsku informaciju kojom se koriste pri orijentaciji i navigaciji pomoću kompasa (more, kopno, zrak), obnavljanju karata i geomagnetskih modela, održavanju zrakoplova uz pomoć ruže kompasa i kalibraciji VOR stanica. Sa stajališta nacionalne sigurnosti i obra-

ne, geomagnetska informacija i njezina godišnja promjena, s topografskih i navigacijskih zemljovida, važna je za sigurnost plovidbe, u navigaciji zrakoplova, te za orijentaciju i preciznost topništva.

Prezentacijama su nazočili djelatnici MORH-ovog Instituta, njihovi suradnici iz srodnih znanstveno-istraživačkih tijela, te ostali zainteresirani stručnjaci. Sve ih je uvodnim govorom uz dobrodošlicu pozdravio general bojnik Mirko Šundov zapovjednik ZZIO-a, koji je istaknuo važnost još tješnje suradnje i povezivanja Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava i ZZIO-a.

D. VLAHOVIĆ

Studijsko putovanje polaznika IX. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić"

Vukovar - stožerna točka studijskog putovanja

Za dvanaesticu polaznika IX. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić", među kojima su i dvojica stranih časnika - iz Bosne i Hercegovine te Makedonije, to je bilo prvo od nekoliko planiranih studijskih putovanja, a ujedno je to bila prigoda za bolje upoznavanje istočne Slavonije, ratnih i aktualnih (ne)prilika te prirodnih bogatstava i kulturnih znamenitosti toga kraja

— Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

Polaznici Ratne škole kod križa na ušću Vuke u Dunav

Studijsko putovanje u istočnu Slavoniju dio je nastavnog plana i programa Ratne škole "Ban Josip Jelačić" koji se realizira svake godine, pa su i polaznici IX. naraštaja od 23. do 27. listopada obišli taj dio Hrvatske, zadržavajući se u pojedinim gradovima i mjestima, a stožerna točka tog putovanja bio je posjet Vukovaru. U vukovarskom Poglavarstvu polaznike i djelatnike Ratne škole pozdravili su vukovarsko-srijemski župan Božo Galić i gradonačelnik Tomislav Šota, a goste je predstavio zapovjednik Škole general bojnik Jozo Miličević. S namjerom boljeg upoznavanja tijeka Domovinskog rata u tom kraju održana su i dva predavanja - o borbenim djelovanjima u istočnoj Slavoniji 1991. izlagao je brigadir Zdenko Čuljak, zapovjednik 3. gombra, a o obrani Vukovara i važnosti te bitke u stvaranju hrvatske države govorio je umirovljeni brigadir Stjepan Sučić, vukovarski branitelj i ratni zapovjednik 1. bojne 204. brigade. Polaganjem vije-

O obrani Vukovara i važnosti te bitke u stvaranju hrvatske države govorio je umirovljeni brigadir Stjepan Sučić, vukovarski branitelj i ratni zapovjednik 1. bojne 204. brigade

naca i paljenjem svijeća kod križa na ušću Vuke u Dunav te na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata i kod spomen-obilježja na Ovčari polaznici i djelatnici Ratne škole odali su počast vukovarskim žrtvama.

U sklopu prvog studijskog putovanja polaznici IX. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" posjetili su i Ilok, crkvu i samostan sv. Ivana Kapistrana te nezaobilazne Iločke (vinske) podrumce, kao i Đakovo, gdje su obišli čuvenu katedralu i državnu ergelu lipicanaca, a u Osijeku su posjetili gradski muzej i Tvrđu te obližnji Kopački rit. Tijekom putovanja održana su i određena izlaganja - u Batini su slušali predavanje iz kolegija Umijeće ratovanja, u osječkom Riječnom zdruhu upoznali su se s hrvatskim vodnim gospodarstvom, u Vinkovcima s važnosti i strategijom razvoja poljoprivrede s naglaskom na proizvodnju hrane u Hrvatskoj, u Spačvi sa stanjem u Hrvatskim šumama, a u Županji s aktualnim stanjem graničnih aktivnosti. Obišli

Odavanje počasti vukovarskim žrtvama kod spomen-obilježja na Ovčari

su i granične prijelaze kod mostova Županja - Orašje i Ginja - Brčko, a na povratku su posjetili i tvrtku Đuro Đaković - Specijalna vozila. Tijekom boravka u istočnoj Slavoniji susreli su se s čelnicima pojedinih gradova i županija, koji su im predstavili gospodarsku situaciju na lokalnoj razini, a u ulozi vojnog domaćina ugostili su ih u Zapovjedništvu 3. korpusa HKoV-a. Za dvanaesticu polaznika IX. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić", među kojima su i dvojica stranih časnika - iz Bosne i Hercegovine te Makedonije, to je bilo prvo od nekoliko planiranih studijskih putovanja, a ujedno je to bila prigoda za bolje upoznavanje istočne Slavonije, ratnih i aktualnih (ne)prilika te prirodnih bogatstava i kulturnih znamenitosti toga kraja. ■

U vojarni "Knez Trpimir" u Divuljama održana raščlamba protupožarne sezone 2006.

PP sezona odrađena vrlo uspješno

Ukupno su ove sezone snage PP NOS-a OSRH sudjelovale u gašenju 108 požara i to najviše u srpnju kada ih je bilo čak 80. Postignuti rezultati učinak su izvrsno organiziranog i ustrojenog sustava te ljudi koji su uložili maksimalan angažman u provedbi PP zadaća

Napisala i snimila Vesna PINTARIĆ

■ General Zvirotić posebno je istaknuo da sustav treba staviti ispred čovjeka, ali ne zaboraviti čovjeka u sustavu te da je povjerenje, kolegijalnost i spremnost na pomoć temelj da bi sve funkcioniralo kako treba

U Operativnom vatrogasnom zapovjedništvu u Divuljama održana je 25. listopada raščlamba protupožarne sezone 2006. koju je vodio, brigadni general Josip Zvirotić, zapovjednik OVP-a, a nazočili su joj glavni vatrogasni zapovjednik Mladen Jurin, ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje Đuro Poldrugač, zapovjednici PP namjenski organiziranih snaga OSRH te profesionalnih vatrogasnih postrojbi kao i predstavnici županija i gradova koji su bili najugroženiji požarima ove sezone.

Podizanje snaga za 15 minuta

U uvodnom obraćanju general Zvirotić je istaknuo kako su svi postignuti rezultati učinak izvrsno organiziranog i ustrojenog sustava te ljudi koji su uložili maksimalan angažman u provedbi PP zadaća. Pripreme za PP sezonu provedene su planski i pravodobno, a obuhvatile su opremanje i obuku PP NOS-a OSRH te sudjelovanje u vježbi Medena 2006. U priobalju su postavljeni repetitori i uspostavljen je sustav veza, a provedeno je školovanje časnika iz sastava PP NOS-a HKoV-a u Vatrogasnoj školi u Zagrebu koju je s uspjehom završilo 23 časnika. Dio sredstava uloženi su u uređenje i opremanje prostora za smještaj PP NOS-a OSRH, tako da je Operativno vatrogasno zapovjedništvo i PP NOS OSRH za sezonu bio spreman već od 20. svibnja. Sve te pripreme rezultirale su dostizanjem standarda u podizanju snaga za samo 15 minuta od zaprimanja zahtjeva do pokretanja snaga pri čemu važnu ulogu

ima i izvrsno organiziran trostruki sustav veza i prijenosa zapovijedi i potrebnih informacija i koordinacija snaga na terenu. Iako je organizacijska struktura već u nekoliko navrata u našem glasilu objašnjena, vrijedno je podsjetiti da su snage NOS-a OSRH organizirane u sve tri grane, te da je uz djelatnike OVZ-a ukupno iz sustava OSRH angažirano u sezoni bilo 626 pripadnika, iz HKoV-a 480, iz HRZ-a 93 te HRM-a 34, a svakako tome treba pridodati i jedanaest nositelja logističke potpore koji su također zaslužni da kompletan sustav funkcionira kako treba.

Snage PP NOS-a OSRH sudjelovale u gašenju 108 požara

Što se financijske strane tiče ukupno je ove godine za PP sezonu odobreno 70 milijuna kuna iz proračuna MORH-a, a dosad je utrošeno nešto manje od 46,5 milijuna kuna što je oko 66 posto odobrenog financijskog plana. Kako je general Zvirotić istaknuo, uvježbavamo se onako kako ćemo se boriti, u ovom slučaju gasiti požar, tako je i obuka provedena i prije ali i tijekom cijele sezone. Održano je i nekoliko vježbi, već spomenuta združena vježba Medena 2006, intergranska vježba TTZ Divulje 2006 te nekoliko vježbi desantiranja gasitelja s helikopterom Mi8 i brodom koje su proveli svi PP NOS HKoV-a, te također trenaza uvježbanih pilota, preobuka pilota te njihova obuka na požarima. Ukupno su ove sezone snage PP NOS-a OSRH sudjelovale u gašenju 108 požara i to najviše u srpnju kada ih je bilo čak 80 te je taj mjesec zabilježena i najveća opožarena površina. Ono što je ge-

■ Raščlambi protupožarne sezone 2006. nazočili su glavni vatrogasni zapovjednik Mladen Jurin, ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje Đuro Poldrugač, zapovjednici PP namjenski organiziranih snaga OSRH te profesionalnih vatrogasnih postrojbi kao i predstavnici županija i gradova koji su bili najugroženiji požarima ove sezone

■ Ukupno su ove sezone snage PP NOS-a OSRH sudjelovale u gašenju 108 požara i to najviše u srpnju kada ih je bilo čak 80. Najugroženija područja bila su u Zadarsko-kninskoj, Splitsko-dalmatinskoj te Dubrovačko-neretvanskoj županiji

neral Zvirotić ovom prigodom posebno istaknuo jest brojnost i neutemeljenost medijskih napisa o veličini izgorjenog područja koji su često odudarali od stvarnog stanja na terenu. No svakako su najugroženija područja bila u Zadarsko-kninskoj, Splitsko-dalmatinskoj te Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Tijekom ovogodišnje sezone ukupno je zabilježeno 1350 sati naleta te čak 6697 letova, izbačeno je 28,5 tisuća tona vode, a 1797 ljudi prevezeno je na područja gašenja požara. U kratkom presjeku angažiranja PP NOS-a HKoV-a najviše su bili angažirani pripadnici 4.K HKoV-a iz 4. gbr te nešto manje iz 1. gbr, potom pripadnici PP NOS-a 3.K HKoV-a iz 2. gbr, dok je 3.gbr bila najmanje angažirana u neposrednom gašenju no velike su im zasluge i pohvale dane za PP uređenje Nacionalnog parka Brijuni. Brodovi HRM-a također su bili angažirani u prevoženju gasitelja i vatrogasnih snaga na nekoliko ruta, a posebno su ove godine bili angažirani u opskrbi vodom naših otoka. Od velikih požara ove godine posebno su spomenuti požar na Miljevačkom platou gdje je izgorjelo 700 ha raslinja, zatim požar Tromilja - Bilice iznad Šibenika koji je s velikim snagama gašen dva dana, požar na brdu Matokit iznad Vrgorca koji je izbio na vrlo nepristupačnom terenu i gasio se više dana te na brdu Vlaška iznad Segeta.

Poboljšani sustav veza i koordinacija

Sve provedene aktivnosti kako u obuci, tako i na terenu u gašenju požara stalno su bile nadzirane i ništa se nije prepuštalo slučaju. Zabilježeno je svega sedam izvanrednih događaja, no nijedan s težim posljedicama po gasitelje. Za razliku od prošle, ove godine zabilježeno je gotovo dvostruko više požara, no to je ipak daleko manje od sezone 2003. kada su PP snage OSRH bile angažirane u gašenju čak 241 požara, a svakako je zanimljiv podatak da je ovogodišnji kolovoz unatrag nekoliko godina bio mjesec s najmanje požara, svega 11. Opožarena površina ove godine popela se na 4145 ha.

Iskustva ovogodišnje PP sezone rezultirala su i nekim naučenim lekcijama za buduće postupanje, no ono što je general Zvirotić posebno istaknuo jest da sustav treba staviti ispred čovjeka, ali ne zaboraviti čovjeka u sustavu te

da je povjerenje, kolegijalnost i spremnost na pomoć temelj da bi sve funkcioniralo kako treba. A što se tiče poboljšanja rada cjelokupnog sustava treba istaknuti da je poboljšani sustav radioveza preko radiorepetitorskih postaja, da se pravodobnim pozivanjem i izvrsnom koordinacijom između DUSZ-a te OVZ-a postiglo pravilno grupiranje snaga te učinkovito djelovanje na bojištu, da se uključivanjem zračnih snaga u 2. stupnju ugroženosti smanjio angažman ukupnih kopnenih snaga, a posebno da je učinkovito djelovanje jačih zračnih snaga u ranoj fazi požara spriječilo njegovo daljnje širenje.

Na kraju posebno treba napomenuti kako su, uz svoje redovite zadatke gašenja, pripadnici PP NOS-a iz sastava

HKoV-a aktivno sudjelovali u PP uređenju objekata u Puli, na Brijunima i Lošinj, Udbini, Zemunik, Divuljama, Pločama, Kupařima i Mljetu. A sa svim aktivnostima tijekom PP sezone pripadnici PP NOS-a OSRH bili su upoznati preko Biltena.

Bilo je naravno i nekih manjih problema koji su pratili i ovu PP sezonu od kojih posebno treba istaknuti one koji se ponavljaju iz sezone u sezonu a odnose se na spremnost samo jednog Canadaira na početku sezone. Prostora za poboljšanje uvijek ima te je tako predloženo da se nastavi s obukom pripadnika iz sastava HKoV-a u Vatrogasnoj školi DUSZ-a, nabavi potrebna PP oprema za kopnene snage, te odmah po završetku sezone počne s uređenjem objekata za smještaj PP NOS-eva. Smatraju i kako bi nabavom četiri hidrozrakoplova AT-802F umnogome pridonijeli uspješnosti realizacija svojih zadataka. I na kraju svega učinjenog, prema riječima generala Zvirotića ocjena ovogodišnje PP sezone je da je odrađena vrlo uspješno. A kako je mnogo onih koji su svojim doprinosom pripomogli da bude baš takva ovo je bila i prigoda da se uruče pohvale i zahvalnice koju je za svoj doprinos promidžbi PP snaga i cjelokupne sezone zaslužio i Odjel HVG-a. Glavni vatrogasni zapovjednik Mladen Jurin ovom je prigodom zahvalio i posebno istaknuo izvrsnu koordinaciju i suradnju s OVZ-om i PP NOS-om OSRH, kazavši kako se upravo zahvaljujući dobro ustrojenom sustavu PP sezona čini daleko lakša nego prijašnjih godina. Ovaj uspjeh nije slučajna i plod je višegodišnje suradnje, kazao je Jurin. Pohvale je uputio i ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje Đuro Poldruguć također istaknuvši važnost dobre koordinacije svih subjekata bez koje ne bi bilo ni uspješne sezone. ■

Izgubljeni grad

Ta prelijepa građevina, izranjavana raznim projektilima i načeta zubom vremena, dotučena nebrigom, ne uživa zasluženom mjesto pamćenja ni u državi kojoj pripada ni u susjednom narodu čiju je sudbinu pokušala odrediti. Danas ona izgleda potpuno izgubljeno u bespuću pješčane zaravni ...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

U Sahari se može izgubiti svatko i svašta. Neki na kraju pronađu izlaz, ali ipak je puno više trgovaca koji nas trajno upozoravaju na nečiji raniji neuspjeh, nedovoljan oprez i nedovoljno poštivanje. No, što kada u Sahari pronađete izgubljeni grad, hoće li i njegovi ostaci upozoravati druge na dostojanstveno ponašanje i poštovanje pijeska u kojemu su njegovi stari temelji ukopani?! Kome se treba više diviti, starim majstorima što su svoju ideju oblikovali u nepreglednom pješčanom prostranstvu ili *njenom veličanstvu* Sahari koja je ipak, na kraju, pobijedila mudrost ljudskih glava i snagu ruku njihovih, nastavljajući trajati i mamiti znatiželjnike s tužnim ostacima starih vremena?!

Vojna utvrda usred pustinje

Obavljajući ophodnju na sjeveroistoku našeg područja odgovornosti, uz državnu granicu ali i preko nje s Mauritanijom, naišli smo na ostatke poznatog starog španjolskog grada Ain Ben Tilija. To arhitektonsko zdanje veličanstveno je ne samo svojim dimenzijama jer u ovom dijelu Sahare malo toga je zidano i rijetko usred pustinje gdje nema kamena većeg od stisnute šake, već i zbog ljepote stare praktične španjolske arhitekture. Na prostrtom saharском pješčanom tepihu smjestili su se ostaci dviju cjelina staroga grada, nekad snažne vojne utvrde. Glavnu poziciju zauzimaju ostaci kamene vojne utvrde u kojoj se moglo ugodno smjestiti i na duže vrijeme održavati velik broj vojnika, a sporedna kompozicija bila je izgrađena od manje kvalitetnih zemljanih blokova, pa je sadašnje stanje u skladu s vrijednosti ugrađenih materijala. Kamena građevina je tipična vojna utvrda s istaknutim kutnim kulama i ojačanim ulazom, u čijoj namjeni ne treba dvojiti kad je riječ o vojnoj utvrdi.

Na prostrtom saharском pješčanom tepihu smjestili su se ostaci dviju cjelina staroga grada, nekad snažne vojne utvrde

Mnoštvo malih prostorija pokazuje na raznolike vojne potrebe, ali i na razinu i bogatstvo unutarnjeg života. Široko dvorište u sredini utvrde okruženo je dugačkim trijemovima. Ti trijemovi su natkriveni kupolastim svodovima i pružali su duboku zaštitu od sunca. Nasuprot glavnog ulaza nalazile su se prostorije ključnog osoblja i (bile) su reprezentativnog karaktera. Mnoštvo malih, niskih objekata izvan utvrde pokazuje kako je veliki broj lokalnog stanovništva imao određenu ulogu u potpori funkcioniranja svakodnevnog života vojnika i utvrde. Zbog skromnih građevinskih materijala taj dio izgubljenog grada bio je

podložniji propadanju i prolaznosti.

Inače, taj izgubljeni grad-utvrda, Ain Ben Tili, iako pripada Mauritaniji u modernijoj povijesti Saharawi populacije imao je neprocjenjivu ulogu. U tom gradu je, tijekom 12. listopada 1975. godine, Polisario Front okupio brojne plemenske vođe iz Saharawi populacije na zasjedanju o udruživanju protiv marokanske i mauritanijske invazije, nakon po-

vlačenja Španjolske (iz njene bivše kolonije, Španjolska Sahara). Zanimljivo je kako je to zasjedanje bilo prije Marokanskog zelenog marša (16. listopada 1975.) i većina spomenutih plemenskih vođa dali su potporu Polisariu, uključujući i bivše prošpanjolske političke simpatizere. U sjećanje na taj važan dan za Saharawi narod, Saharawi Arab Democratic Republic od 1976. godine slavi 12. listopada kao Nacionalni dan ujedinjenja. Nažalost, ta prelijepa građevina, izranjavana raznim projektilima i načeta zubom vremena, dotučena nebrigom, ne uživa zasluženom mjesto ni u državi kojoj pripada ni u susjednom narodu čiju je sudbinu pokušala odrediti. Danas ona izgleda potpuno izgubljeno u bespuću pješčane zaravni i uz svu nekadašnju slavu ostaje nevidljiva, izgubljena. ■

Prvi polaznik iz Hrvatske na međunarodnom tečaju NATO-ovih komunikacijskih procedura u Bukureštu

Korak bliže učinkovitoj komunikaciji

Tečaj komunikacijskih procedura bio je usmjeren na njihovu standardizaciju i proceduralni jezik, te rad s komunikacijskom opremom a ujedno je to i veliki korak prema standardizaciji, učinkovitijoj komunikaciji kao važnom dijelu C4 sustava i proceduralnom uvezivanju zemalja članica NATO-a i svih onih koje na strani Saveza sudjeluju u NATO-ovim vođenim operacijama

Napisao i snimio Zlatko SUDIĆ

Polaznici su upoznati i s modelima rada u komunikacijskim mrežama, te njihovoj primjeni u NATO-ovim vođenim operacijama

cijskog sustava. Nastava se sastojala od teoretskog i praktičnog dijela, te timske radionice s prezentacijom na temu komunikacija. Kontinuiranost u radu i trenutačna osposobljenost provjeravala se svakodnevno, a sve je na kraju okrunjeno završnom praktičnom vježbom i dosta zahtjevnim završnim ispitom. Tečaj je pohađalo 12 polaznika, časnika i dočasnika specijalnosti roda veze, a ovdje su imali prigodu pokazati svoja trenutačna znanja i sposobnosti te usvojiti nova, a također su razmijenjena i vrlo vrijedna iskustva.

Na tečaju prvi polaznik iz Hrvatske

Predavači su svoj dio posla odradili na visokoj razini u svakom trenutku, spremni pomoći i prenijeti velik dio svog znanja. Brigadir Eugen Fagadar zapovjednik središta pokazao je veliko zadovoljstvo što je na tečaju prvi put i netko iz Hrvatske, te je izrazio želju i nadu da će to postati stalna praksa, te da će nas iduće godine biti i više. O samom tečaju govorio je biranim riječima, istaknuvši da je on još jedan veliki korak prema standardizaciji, učinkovitijoj komunikaciji kao važnom dijelu C4 sustava i proceduralnom uvezivanju zemalja članica NATO-a i svih onih koje na strani Saveza sudjeluju u NATO-ovim vođenim operacijama. Tečaj je završen svečanim postrojanjem i dodjelom diploma za uspješan završetak. ■

U sklopu bilateralne vojne suradnje s Rumunjskom od 2. do 21. listopada u Training Center for Communications and Computers System u Bukureštu, točnije njegovoj ispostavi u gradiću Sibiu, oko tristo kilometara sjeverno, u srcu Transilvanije, održan je međunarodni "NATO Communications Procedures" tečaj. Škola za časnike i dočasnike roda veze "Decebal" nalazi se na pet sati vožnje automobilom od Bukurešta, a kao vojna institucija ovlaštena je za školovanje u području komunikacija, a u njezinu sklopu nalazi se istraživačko središte koje se bavi mjerenjima i istraživanjima u području komunikacija a vodi ga priznati stručnjak pukovnik Peter Becket. Gradić - domaćin nalazi se pred velikim izazovima jer prijamom Rumunjske u Europsku uniju, što će se dogoditi početkom 2007. godine, Sibiu će postati glavni grad Europske unije u kulturnom smislu, tako da je gotovo sve podvrgnuto popravcima i rekonstrukciji.

Sam tečaj je bio usmjeren na standardizaciju i uvezivanje komunikacijskih procedura, proceduralnog jezika, te rad s komunikacijskom opremom, točnije rad na sustavima "Pantera" i "Harris" koji su kompatibilni s opremom kojom se koriste u NATO-u, a rumunjska vojska ih trenutačno rabi u misijama u Iraku i Afganistanu. Polaznici su također upoznati i s modelima rada u komunikacijskim mrežama, te njihovoj primjeni u NATO-ovim vođenim operacijama, isto kao i komunikacijskim menadžmentom kao dijelom planiranja i organizacije rada svakog pa tako i komunika-

Flota HRM-a uspješno provela zahtjevnu taktičku vježbu bojnog topničkog zračnog gađanja na metu Rukavac

Vrhunac godišnje mornaričke obuke

Riječ je o taktičkoj vježbi bojnog topničkog zračnog gađanja na metu Rukavac kompleksnoj aktivnosti u kojoj je bila ukomponirana i vježba flote sa svim elementima vojnog djelovanja

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Kraj listopada, kad gužva na moru jenjava, većina glisera, jahti i jedrilica miruje na vezovima u marinama, a turistički djelatnici zbrajaju rezultate turističke sezone, pravo je vrijeme za vježbovne aktivnosti HRM-a. A jedna od njih i to zasigurno jedna od najkompleksnijih koja predstavlja svojevrsnu završnu vježbovnu aktivnost flote HRM-a i u kojoj je trebalo pokazati ono što su kroz godinu uvježbavali uspješno je provedena potkraj listopada. Riječ je o taktičkoj vježbi bojnog topničkog zračnog gađanja na metu Rukavac kompleksnoj aktivnosti u kojoj je bila ukomponirana i vježba flote sa svim elementima vojnog djelovanja. Vježbom, koja se provodila od 26. do 28. listopada, zapovijedao je komodor Ivica Tolić zapovjednik flote HRM-a, a prethodile su joj dugotrajne i opsežne pripreme. U poprilično ovećem elaboratu sve su aktivnosti bile isplanirane do najsitnijih detalja i to s posebnim naglaskom na mjere sigurnosti.

Kako bi od samog početka sve bilo što stvarnije situacijama kakve su i predviđene scenarijem vježbe, brodovi raspoređeni u dva NOS-a isplovili su pod režimom bojne uzbune iz svoje matične ratne luke Lora rano ujutro 26. listopada. (Inače gotovo 70 posto plovidbe tijekom vježbe bilo je pod režimom bojne uzbune.)

U NOS-u 1 kojim je zapovijedao Branko Svirčić kape-

tan fregate, bile su snage za provedbu zadaća raketnog udara i i to brodovi Kralj Dmitar Zvonimir (RTOP 12), Šibenik (RTOP 21) i OB 61. NOS-om 2 zapovijedao je Đevad Kajan kapetan korvete, a činile su ga snage za prevoženje, miniranje i desantiranje. U sastavu NOS-a 2 bili su brodovi Cetina (DBM 81), Faust Vrančić (BS 73), Andrija Mohorovičić (BŠ 72) te DJB 104 i DJB 106. Uz njih, u vježbi su sudjelovale i protuminske i protudiverzantske snage iz NOS-a 3 kojim je zapovijedao Stjepan Korda kapetan fregate. Snage iz NOS-a 3 bile su raspoređene u NOS 1 i NOS 2. Prvi dan protekao je u uvježbavanju zračnog ciljanja na metu koju je simulirao Pilatus PC-9. Uz to provedene su vježbe polaganja minskih prepreka, i niz drugih supozicija kao što su prodor vode, prelet zrakoplova, vježbe PZO-a i protudiverzantskog djelovanja, ronjenje, pretraživanje dna. Prema riječima Ise Đekića kapetana fregate, časnika za pomorske operacije u zapovjedništvu flote HRM-a sve aktivnosti predviđene za prvi dan uspješno su provedene, a posade i brodovi spremno su čekali sljedeći dan koji je trebao biti u znaku bojnog gađanja.

Brodovi su se sa svojih pozicija, u postrojbu uputili prema akvatoriju otoka Žirja gdje ih je trebao nadletjeti MiG 21

■ Točno u 10 sati 17 minuta brodove je nadletio MiG 21 s metom. Prvi nalet bio je nalet uočavanja, a potom je uslijedilo gađanje. Vježbu je pratio nadzorni tim iz sastava Zapovjedništva HRM-a i Zapovjedništva flote HRM-a i sudački tim koji je registrirao pogotke. Gađanje je uspješno provedeno

s metom Rukavac. Iako je jutro obećavalo lijep i sunčan dan, mirno more i dobru vidljivost, nažalost zadarsko područje obavila je magla. I tako je, kao i mnogo puta dosad presudnu ulogu odigralo vrijeme. Magla nad zadarskom zračnom lukom s koje je trebao poletjeti MiG s metom Rukavac toga je dana bila neumoljiva. Čekanje se odužilo, na zapovjednom brodu raketnoj topovnjači Kralj Dmitar Zvonimir s nestrpljenjem se očeki-

vala informacija o tome je li se magla digla i je li zrakoplov poletio. Ali, ništa. Brodovi su se vratili na svoje početne pozicije. Mornari su još jednu noć proveli na moru. Subota, 28. listopada - pričuvni dan. Ponovno sve još jednom. S istih položaja na iste pozicije i opet pogledi uprti u nebo. Vrijeme se smilovalo i gađanje je napokon provedeno. Točno u 10 sati i 17 minuta brodove je nadletio MiG 21 s metom. Prvi nalet bio je nalet uočavanja, a potom je uslijedilo gađanje. Vježbu je pratio nadzorni tim iz sastava Zapovjedništva HRM-a i Zapovjedništva flote HRM-a i sudački tim koji je registrirao pogotke. Gađanje je uspješno provedeno, a posade su, nakon tri dana izbjivanja i uspješno obavljene zadaće, vratile brodove u njihovu matičnu ratnu luku Lora i naravno nastavili s provedbom svojih svakodnevnih zadaća. ■

U Puli održane 7. vojne sportske igre ZIO-a HKoV-a

Važno je sudjelovati

I ove vojne sportske igre protekle su u duhu zajedništva i međusobnog natjecanja uz poštovanje fairplaya, a svi se slažu da je u tom sportskom natjecanju doista najvažnije - sudjelovati

— Marija ALVIR, snimio Anton GAJIĆ —

Sedme vojne sportske igre Zapovjedništva za izobrazbu i obuku Hrvatske kopnene vojske "Fran Krsto Frankopan" ove su godine održane u Puli od 25. do 28. listopada u organizaciji pulskog Središta za obuku pješništva. Na otvaranju Igara riječi dobrodošlice svim sudionicima i natjecateljima te gostima i uzvanicima u pulskoj vojarni "Muzil" uputili su zapovjednik pulskog SzOP-a brigadir Tomislav Tolić, u ulozi domaćina, te brigadir Ivan Zelić, načelnik Stožera ZIO-a HKoV-a, koji je ujedno otvorio Igre.

Na Igrama je sudjelovalo deset ekipa i dvojica pojedinačnih natjecatelja, a natjecalo se oko 340 pripadnika HKoV-a u devet disciplina. Mali nogomet, basket, streljaštvo (za muškarce i žene), šah, tenis i stolni tenis bodovali su se za ukupan plasman, a izvan te konkurencije održana su i nadmetanja u boćanju i potezanju konopa te udičarenju. Natjecanja su se održavala u vojnom kompleksu te na gradskim sportskim terenima i u školskim dvoranama. Ukupni pobjednik i osvajač velikog prijelaznog pehara ponovno je SzOP Sinj, kojima je to već treća ukupna pobjeda na Igra-

ma, drugo mjesto osvojila je Časnička škola, a trećeplasirani su domaćini Igara - SzOP Pula.

Igre su završene svečanom dodjelom pehara i medalja te priznanja najboljim pojedincima i ekipama postrojbi, a na toj prigodnoj svečanosti sudjelovali su Frankopanska garda Ogulin i Zagrebačke mažoretkinje te je, među ostalima, nazočio i general Josip Stojković, zapovjednik ZIO-a

HKoV-a. I ove Vojne sportske igre protekle su u duhu zajedništva i međusobnog natjecanja uz poštovanje fairplaya, a zanimljivo je spomenuti da je Pula bila domaćin i prvih Igara održanih 1999. godine. Kao i tada, i ovaj put ističu veliki doprinos gradskih i županijskih vlasti u organizaciji i provedbi tog najvećeg vojnog sportskog događaja, a o kvaliteti civilno-vojnih odnosa u tom kraju svjedoči i čuvena istarska *fritaja* u kojoj su nakon svečano

stvaranja zajedno *guštali* svi sudionici i gosti Igara. Riječ je, naime, o kajgani s tartufima spravljenoj od čak tisuću jaja u tavi (točnije, napravi) koju je za tu prigodu organizatorima posudio grad Buzet. Vjerujemo da je to bio najveseliji dio cijelih Igara te ujedno najbolja utjeha za sve koji nisu ostvarili željene rezultate. Uostalom, u ovom je sportskom natjecanju doista najvažnije - sudjelovati. ■

■ Na Igrama je sudjelovalo deset ekipa, a natjecalo se oko 340 pripadnika HKoV-a u devet disciplina. U ime domaćina sudionike je pozdravio zapovjednik pulskog SzOP-a brigadir Tomislav Tolić

BODOVANJE	MALI NOGOMET	BASKET	TENIS	ŠAH	STOLNI TENIS	STRELJAŠTVO PAP - HS2000	STRELJAŠTVO (žene)	UKUPNO
SzOP Sinj	10	12	5	10	6	12	7	62
Časnička škola	6	10	12	2	12	6	10	58
SzOP Pula	7	6	10	12	7	7	6	55
SzOP Koprivnica	5	8	7	4	10	5	12	51
Vojni poligon Slunj	8	0	8	3	5	10	8	42
SBO Slunj	12	0	6	8	0	4	0	30
ZIO	4	7	0	6	3	8	5	33
Simulacijsko središte	2	0	0	7	8	2	0	19
Dočasnička škola	3	0	0	5	4	3	0	15

Održan tečaj upravljanja osobljem

Tijekom listopada završena je izobrazba 14. naraštaja Temelnog tečaja upravljanja osobljem u organizaciji Personalne uprave (J-1) Glavnog stožera OSRH.

Tečaj je pohađao i uspješno svladao njegov nastavni plan i program 21 polaznik iz sustava upravljanja osobljem u OSRH.

U više od stotinu nastavnih sati polaznicima je bilo omogućeno upoznati se sa zakonskim i provedbenim odredbama koje određuju djelokrug i postupke rada sustava upravljanja osobljem, postupke prijama, razvoja i izdvajanja osoblja, informatičkom potporom sustavu upravljanja osob-

ljem, zadaćama personalnih djelatnika u postrojbama i njihovim stožerima, poslovima i važnim zadaćama personalne potpore te programom tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja "Spectra". Obilaskom Personalne uprave (J-1) GS OSRH polaznicima su predstavljani svakodnevni poslovi i organizacija rada na najvišoj razini. Polaznici su svojom angažiranošću, inicijativom, kreativnošću i znanjem pokazali veliku motiviranost za usavršavanjem u ovom funkcionalnom području i istaknuli potrebu za daljnjim razvojem u budućnosti.

Najbolje među njima, bojnika Vinka Primorca, narednicu Mariju Malić i bojnika Tihomira Belasa, načelnik Personalne službe GS OSRH-a, za postignute rezultate nagradio je knjigom. Tijekom završne svečanosti, potvrde o uspješno svladanom programu izobrazbe svim polaznicima te nagrade najboljima uručio je načelnik Personalne uprave (J-1) GS OSRH-a brigadir Marin Gregorović.

OJI

Polaznici ZŠ-a posjetili brodogradilište "Uljanik" d.d.

Djelatnici i polaznici 15. redovitog naraštaja Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro" sa zapovjednikom brigadrom Zdravkom Andabakom 23. listopada posjetili su brodogradilište "Uljanik" d.d. u Puli.

Posjet je bio u sklopu realiziranja nastavnog plana Kate-dre upravljanja i vođenja. Domaćin, zapovjednik 92. Zb-a

Pula brigadir Ivan Bosak polaznicima je prezentirao povjesnicu, ustroj i zadaće baze, a veliko zanimanje polaznika izazvalo je simulacijsko letenje na MiG-u 21 Bis te odabir i doobuka pilota za nadzvučne avione.

Mrvoje Markulinčić, domaćin u brodogradilištu, djelatnik za Odnose s javnošću prezentirao je povijesni razvoj i sadašnju situaciju u brodogradilištu. Predavanje direktora za upravljanje intelektualnim kapitalom, dr. Klaudia Tominovića na temu "Menadžment i upravljanje brodogradilištem Uljanik" d.d. posebno je bilo zanimljivo. Predavač je u jednosatnom izlaganju objasnio kako "Uljanik" d.d. kao najuspješnija brodo-

gradevna tvrtka u državnom vlasništvu u Hrvatskoj posluje u svjetskom okruženju, kako se nose s konkurencijom s Dalekog istoka, kako su organizirani, kako se upravlja tvrtkom, što je njihova poslovna i organizacijska filozofija i koji ih sve problemi očekuju u budućnosti.

OJI

Obilježen Dan ZIO-a HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin"

U vojarni u Zemuniku Donjem 25. listopada svečano je obilježen Dan Zapovjedništva za izobrazbu i obuku HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin".

Taj dan 1991. godine tadašnji pilot JNA Rudolf Perešin preletio je avionom MiG-21 iz Bihaća u Klagenfurt i tako svjetskoj javnosti skrenuo pozornost na događaje u Hrvatskoj. Njegova rečenica "Ja sam Hrvat i ne želim pucati po Hrvatima" snažno je odjeknula i najbolje pokazuje njegovo domoljublje i hrabrost. Na žalost, istom hrabrošću, kao vođa lovačke eskadri-

le pilota stradao je na zadaći u akciji "Bljesak" 1995. godine. Svečanosti je nazočilo izaslanstvo zapovjednika HRZ-a i PZO-a na čelu s brigadnim generalom Darkom Rukavinom, zapovjednik ZIO-a "Rudolf Perešin" brigadir Nevenko Červar, zamjenik zapovjednika 93. Zb pukovnik Ivan Perkočić te predstavnici lokalne uprave i samouprave, bivši uposlenici te umirovljenici. Služena je misa zadušnica te položeni vijenci i zapaljene svijeće na spomenik Rudolfu Perešinu.

G.I.

Aktivni obrambeni sustav za FCS

BRITANSKA tvrtka BAE Systems i američka Raytheon (podružnica Network Centric Systems) dogovorile su ugovorom vrijednim 70 milijuna USD zajednički rad na razvoju naprednog aktivnog zaštitnog sustava kojim će se opremiti vozila iz američkog razvojnog programa FCS. Planirano je opremanje vozila s ljudskom posadom jer program FCS predviđa i razvoj besposadnih, robotskih vozila koje, bar zasad ne planiraju štititi na takav način kako bi im cijena bila što niža. U razvoju će surađivati i s tvrtkom General Dynamics koja će biti odgovorna za neke podsustave.

Cijeli će se koncept aktivne zaštite, čini se, zasnivati na višestranom pristupu. Tako će tu biti i tzv. soft-kill i tzv. hard-kill protumjere, mjere za maskiranje, poseban napredan softver za automatsko otkrivanje prijetnje i aktiviranje najpogodnije zaštite, i sve to integrirano u jedinstveni zaštitni sustav. Taj bi sustav

trebao pružiti visoku razinu zaštite posadi jer nova borbeno vozila koja nastaju u programu FCS neće se više oslanjati na veliku masu i debeli oklop kao način zaštite posade od ugroza.

S obzirom na to da bi u slučaju vozila iz programa FCS to ustvari trebao biti primaran način zaštite može se zaključiti kako je razvoj tog aktivnog zaštitnog sustava ustvari ključan za budući operativni uspjeh cijelog programa. Naime, ukoliko navedene tvrtke uspiju razviti učinkovit zaštitni sustav, vozila će moći djelovati protiv jakog protivnika i bez snažne oklopne zaštite.

Novi aktivni zaštitni sustav morat će ispuniti stroge zahtjeve zaštite vozila od svih mogućih prijetnji. U to se ubrajaju sve danas uobičajene

prijetnje: ručni raketni bacači, protuoklopni vođeni projektili, sve topovsko streljivo s eksplozivnim, kumulativnim i probojnim punjenjima. No, sustav mora pružiti zaštitu i od novih tipova ugroza. Tu se ponajprije misli na projektele s napadom odozgo, koji su zadnjih godina dostupni na tržištu, a bit će ih još više. Sustav treba pružiti zaštitu i od projektila koji djeluju po načelu kinetičke energije koji još nisu operativni ali bi i oni brzo mogli postati dostupni.

M. PETROVIĆ

Mađarskoj isporučен šesti Gripen

uporabu uvodi, odnosno već ima posljednje C i D inačice višenamjenskog borbenog aviona JAS 39 Gripen, Južna Afrika će biti četvrti operater na tom avionu, a u tijeku su zemaljska i letna testiranja njihovog prvog produkcijskog primjerka. Tijekom kolovoza ove godine u Švedsku je upućena druga skupina od pet mađarskih pilota, kako bi obavili letačku preobuku na novi avion. Dosad su uspješno obavili polovinu preobuke, te su počeli sa samostalnim letovima na jednosjedima, a prema planu njihova preobuka treba biti okončana do prosinca ove godine. Nakon njihovog povratka u Mađarsku, nastavit će svoju obuku na Gripenu zajedno sa svojim prethodnicima iz prve

skupine mađarskih pilota, uz nadzor dvojice švedskih pilota koji će pomagati oko obuke u Mađarskoj, te će oni činiti okosnicu instruktorske baze za sve iduće naraštaje mađarskih pilota.

Uz pilote, tijekom kolovoza u švedski Hakmstad upućena je i druga skupina od 19 mađarskih zrakoplovnih tehničara, kako bi obavili teorijski dio svoje preobuke po specijalnostima ZIM-a, IRE i zrakoplovnog naoružanja. Tijekom siječnja 2007. trebaju početi s praktičnim OJT (On the Job Training) dijelom preobuke, koja će se provoditi u Švedskoj (u zrakoplovnom puku F 17 švedskog ratnog zrakoplovstva, te u sklopu tvornice u Linköpingu) i u Mađarskoj (u zrakoplovnoj bazi Kecskemet). Njihova preobuka treba biti okončana do svibnja iduće godine.

I. SKENDEROVIĆ

POTKRAJ listopada u mađarsku zrakoplovnu bazu Kecskemet sletio je šesti primjerak novog mađarskog borbenog aviona JAS 39 Gripen. Riječ je o jednosjednoj C inačici, prelet koje je švedskog Linköpinga do Mađarske trajao oko dva sata, a obavio ga je švedski testni tvornički pilot. Preostali broj mađarskih Gripena bit će dostavljen do kraja 2007., prema dogovorenoj dinamici. Mađarska je, nakon Švedske i Češke, treća zemlja koja u operativnu

Novi nanomaterijali

SKUPINA britanskih tvrtki predvođena QinetiQom udružila se kako bi tijekom iduće dvije godine razvila nanomaterijale sposobne zaštititi od širokog spektruma virusa. Cijeli program financira britanska državna agencija SEEDA (South East England Development Agency), a vrijednost mu je 2 milijuna funti. Skupina tvrtki nastupa pod radnim nazivom AntiViral NanoParticles (AVNP), a čini je ukupno šest institucija iz industrije i akademske zajednice.

Početni koncept temelji se na radovima istraživača s londonskog sveučilišta Queen Mary koji su otkrili kako neki nanomaterijali mogu ubiti viruse kao što su virus SARS

ili H5N1. Cilj je skupine AVNP na temelju tih otkrića razviti kombinaciju nanočestica i nanospojeva za uporabu u antivirusnim proizvodima kao što su maske za lice, filtri na raznim zaštitnim sustavima te antivirusni

premazi. Program tek treba optimizirati učinkovitost nanomaterijala i procijeniti njihovu toksičnost za razne antivirusne primjene. Nakon toga treba osmisliti način industrijske proizvodnje te načiniti

prve predserijske primjerke finalnih proizvoda.

Skupina se nada kako će njihov nov pristup temeljen na najmodernijoj nanotehnologiji i najnovijim znanstvenim postignućima u konačnici omogućiti izradu novih zaštitnih sustava koji će učinkovito zaštititi medicinsko osoblje i sve druge koji profesionalno mogu doći u kontakt sa smrtonosnim virusima. No, takvi bi proizvodi u slučaju većih epidemija mogli učinkovito štititi i opću populaciju na ugroženom području.

M. PETROVIĆ

Superhind Mk V

NA NEDAVNO održanom sajmu vojne industrije "Africa Aerospace and Defence 06", u južnoafričkom gradu Cape Townu, tvrtka ATE (Advanced Technologies and Engineering) predstavila je svoju novu inačicu modernizacije borbenog heli-

koptera Mi-24, Superhind Mk V. Dosadašnje inačice južnoafričke modernizacije Mi-24 uvijek su bile posebne u odnosu na one koje se provode u Europi, po izgledu koji helikopter poprima tako i po opremi i naoružanju koje se ugrađuje na helikopter.

Inačica Superhind Mk V napravila je jedan korak dalje. To je posebice uočljivo po novoj nosnoj sekciji

trupa, odnosno po poprilično izmijenjenoj konfiguraciji kabine za posadu helikoptera. Članovi posade i dalje sjede jedan iza drugog, s time da pilot sjedi u prednjoj kabini, a kopilot, odnosno operater oružnih sustava sjedi u stražnjoj. Gravitacijsko središte pomaknuto je natrag, čime se dobilo na dodatnoj pokretljivosti helikoptera. Kabine su puno preglednije u odnosu na "staru dvadesetčetvorku" i s te strane znatno olakšavaju upravljanje helikopterom, posebice pri izvođenju

nju NOE (Nap Of the Earth) misija. Operater u stražnjoj kabini ima kompletne letne komande, odnosno puni pristup autopilotu.

Težina helikoptera je reducirana za dvije tone, što također pridonosi njegovoj većoj pokretljivosti. To je velikim dijelom postignuto zamjenom postojećih ploča koje su se rabile za zaštitu posade novima od kevlar. Također, smanjenju težine donekle

je pridonio i novi Doppler radar koji teži svega četiri kilograma, umjesto dosadašnjeg koji je težio 210 kg. Zadržana je dosadašnja *glass cockpit* konfiguracija instrumentacije s tri velika višefunkcijska prikaznika. Uz to, ugrađen je novi GPS/Doppler navigacijski sustav, a uz to znatno je poboljšana software letnog računala. U nos je ugrađena poboljšana inačica Danelove kompaktne žirostabilizirane elektrooptičke turele, te kompaktija inačica IST-ovog topa od 20 mm. Ispod repne grede ugrađen je doradani "programabilan" sustav za izbacivanje IC mamaca. Pri konfiguraciji naoružanja od osam projektila zrak-zemlja Ingwe, te 18 nevođenih raketa i 400 granata za top, borbeni radijus Superhinda Mk V iznosi 127 nautičkih milja.

Tijekom "Africa Aerospace and Defence 06" tvrtka ATE sklopila je vrlo važan sporazum s ruskom tvrtkom Mil, izvornim proizvođačem borbenih helikoptera Mi-24, kojim je i službeno tvrtka iz Johannesburga certificirana za remont, modernizaciju i održavanje helikoptera Mi-24.

I. SKENDEROVIĆ

Sustav za hlađenje

AMERIČKA tvrtka GlobalSecure počela je američkoj kopnenoj vojsci isporučivati osobni sustav za hlađenje BVS (Body Ventilation System) za potrebe vojnika raspoređenih u Iraku i Kuvajtu. Problemi s vrućinom stalan su problem vojnicima raspoređenim u pustinjske i tropske krajeve. Dodatno je potenciran kod vojnika koji borave u vozilima ili moraju provesti puno vremena na suncu (ophodnje, stražari, vojni policajci...). Zdravstveni problemi izazvani prevelikom vrućinom mogu biti vrlo ozbiljni, a djeluju i na učinkovitost. Prvih 500 kompleta BVS-a već je isporučeno, a još 1700 ih treba isporučiti. Nakon jednogodišnje uporabe na terenu u stvarnim uvjetima odlučit će se koliko je

ta tehnologija hlađenja učinkovita i pogodna za vojnu primjenu.

BVS ima masu od oko 2,2 kilograma i nosi se ispod tjelesnog oklopa, zrak unutar njega cirkulira i omogućava povećanje komfora. Sastoji se od dva dijela: ventilacijske jedinice te dijela za distribuciju zraka. Ventilacijska je jedinica ustvari prilagođeni ventilator kojeg pogoni baterija i može se postaviti na razne dijelove BVS-a kako bi se što bolje prilagodilo trenutačnom položaju. Ugrađen je i filter koji je također jednostavno nositi i slični na torbicu koja se nosi oko pojasa.

US Army

S jednim punjenjem baterija može raditi do 8 sati. Baterije su inače standardne komercijalne litij ionske, napune se za 4 do najviše 5 sati. Prva iskustva s BVS-om su pozitivna i vojnici koji su ih rabili kažu kako ih osjetno rashladi i smanjuje umor koji je karakterističan za rad u vrućoj okolini.

M. PETROVIĆ

Američka mornarica u očekivanju koncepata za program JHSV

AMERIČKA ratna mornarica objavila je 13. rujna inicijalne tehničke karakteristike za izradu konceptijskih rješenja vrlo brzih plovila u programu nazvanom Joint High Speed Vessel (JHSV), dok se u pozadini vodi rasprava o ulozi američke kopnene vojske u samom programu.

Nakon 2008. nabavljeno bi bilo osam različitih platformi vrlo brzih plovila koja bi se financirala iz proračuna vrijednog 1,5 milijardi američkih dolara. Američka kopnena vojska, koja iznajmljuje vrlo brza plovila Bollinger/Incat TSV-1X imena Spearhead i HSV-X1 imena Joint Venture koji je izgrađen u aus-

tralskom brodogradilištu Austal, ima proračun od 940 milijuna dolara, a namijenjen je nabavi pet takvih plovila, dok američka mornarica sudjeluje u programu s

proračunom od 533 milijuna dolara, što će biti dovoljno za preostala tri vrlo brza plovila.

Prema procjeni američke mornarice, odnosno obavljenim inicijalnim značajkama nosivost plovila iz programa JHSV trebala bi biti između 545 i 635 metričkih tona (600 odnosno 700 short tona) uz održivu prosječnu brzinu od 35 čvorova. Uz navedene tehničke značajke, zahtijeva se doplov od 1200 nautičkih milja bez ponovnog punjenja goriva i zaliha te mogućost

plovidbe pri stanju mora 3.

Vrlo brza plovila programa JSHV bila bi namijenjena prijevozu vojske i marinaca ili njihove opreme izravno na obalu pa se prema tome zahtjevu očekuje koncept s vrlo niskim gazom u rasponu od 3 do 4,6 metara. Zahtjevi mornarica za takvim gazom naslućuju optimizaciju trupa za smještajem kako mornaričkih, tako i klasičnih helikoptera tipa Sikorsky H-60, pri čemu bi helikopteri tipa CH-53K, planirani za postrojbe američkih marinaca, mogli slijetati na plovilo dok bi helikopteri kopnene vojske Boeing CH-47 Chinook mogli obavljati zadaće okomite nadopune rezervi.

M. PTIĆ GRŽELJ

Armaris ponudio svoje podmornice Pakistanu

NEIMENOVANI pakistanski dužnosnik izjavio je početkom rujna ove godine da je francuska brodograđevna kompanija Armaris nastala združivanjem tvrtki DCN i Thales, još potkraj kolovoza, službeno dostavila ponudu za gradnju triju dizelskih električnih patrolnih podmornica tipa Marlin, namijenjenih pakistanskoj ratnoj mornarici. Ponudom su uključeni i protubrodski projektili MBDA Exocet SM39.

Francuska vlada dala je odobrenje

kompaniji Armaris za dostavu ponude u svibnju 2006., nakon dugotrajnog oklijevanja zbog mogućeg uznemirujućeg odnosa s Indijom, koja je nedavno kupila šest francuskih podmornica klase Scorpene, također naoružanih protubrodskim projektilima Exocet. Tvrtka MBDA nije komentirala ovu vijest dok dužnosnici Armarisa u tom trenutku nisu bili dostupni za medije.

Kao jedina zapreka u ponudi navodi se sklonost pakistanske mornarice spram Boingovih projektila Harpoon, a bitna je činjenica kako je vlada SAD-a odobrila prodaju Pakistanu 30 protubrodskih projektila Harpoon prilagođenih podmorničkom djelovanju. Akvizicija takvih projektila bila bi prva takva jer su pripadnici pakistanskih snaga dosad upravljali jedino inačicama koje su prilagođene smještaju na površinskim brodovima. U operativnoj službi pakistanske mornarice nala-

ze se podmornice tipa Agosta 90B klase Khalid naoružane Exocet projektilima.

Kako navodi francuski poslovni dnevnik La Tribune, i španjolska i njemačka brodograđevna industrija također su dale svoje ponude za gradnju pakistanskih podmornica.

Francuske podmornice tipa Marlin bile bi modernizirane i unaprijeđene inačice francusko-španjolske podmornice klase Scorpene te bi uključivale zračno neovisan propulzijski sustav. Procjenjuje se kako se vrijednost ponude za gradnju triju podmornica kreće u rasponu od 1 do 1,2 milijarde američkih dolara.

M. PTIĆ GRŽELJ

Završno sklapanje Eurofightera iz Tranche 2 serije

DO KRAJA ove godine počeo će završno sklapanje borbenih aviona Eurofighter Typhoon II iz Tranche 2 serije. Riječ je o avionima IPA7 (Instrumented Production Aircraft), koji će biti prvi izvorni primjerak Tranche 2 serije, i bit će sklapani u njemačkom Manchingu a po završetku to će biti dvadesetdeveti jednosjed u floti njemačkog Luftwaffea. Drugi avion IPA6 izvorno pripada Tranche 1 seriji, riječ je o britanskom jednosjedu BS031, koji će na taj način biti "moderniziran" na standard avionike iz Tranche 2 serije. Taj avion, odnosno testiranje Block 8 opreme na njemu, smatra se vrlo važnim radi nakane da se na

svim dosad dopremljenim avionima iz Tranche 2 serije u idućem višego-

dišnjem razdoblju obavi ista takva modernizacija avionike. Avion IPA6 svoja testiranja će "odraditi" u britanskom Wartonu. Prvi izvorni primjerak iz Tranche 2 serije koji će biti dostavljen RAF-u, bit će avion jednosjed BS037, čije sklapanje također počinje potkraj ove godine također u Wartonu.

Prvi letovi aviona IPA7, IPA6 i BS037 planiraju se za 2008. Dosad je ukupno proizveden i dostavljen 101 produkcijski primjerak Eurofightera Typhoon II, od dosad ukupno naručenih 620 aviona. Opremljeno je sedam eskadrila, koje su ostvarile više od 12 000 sati naleta.

I. SKENDEROVIĆ

Logistika i suvremeni tokovi

Kada vojni mislioci i planeri govore o takvim poželjnim karakteristikama oružanih snaga kao što su agilnost, mobilnost i fleksibilnost, oni u biti govore o brzini

Vlado PAVLOVIĆ

Brzina u borbi ne može se održati bez logističke potpore koja je također brza ili, točnije rečeno, pravodobna. To je ono na što misle logističari kada ponavljaju mantru: "Dati pravu potporu postrojbama na pravom mjestu, u pravo vrijeme i u pravim količinama". Ni jedna borbeno snaga neće održati svoju brzinu ako ostane bez goriva, streljiva, hrane, rezervnih dijelova, lijekova ili drugih pogodnosti kojima ih opskrbljuju logističari.

To je razlog zašto je informacija toliko važna, te zašto napredak u informacijskoj tehnologiji daje brojne mogućnosti logističarima u potpori snagama na bojištu kao nikad prije. U eri informacija pobjedu odnosi ona snaga koja raspolaže pravom

informacijom u pravo vrijeme. Prava informacija dat će zapovjednicima svjesnost situacije koja mu je potrebna da bi donijeli prave odluke koje će ih dovesti do pobjede. Ali, ta informacija i stvarna svjesnost situacije na bojnopolju nije potpuna bez pravodobne logističke informacije. Pravodobna logistička informacija osigurat će pravodobnu doopskrbu te tako povećati povjerenje borbenih postrojbi u svoju potporu i svoje logističare. To je moguće postići informacijskim povezivanjem logističkih funkcija i logističke potpore na svim razinama.

Primjenjujući suvremene informatičke alate u logističkoj potpori, moguće je ostvariti razvoj, prilagodbu i razmjenu važnih podataka, informa-

cija i znanja preko računalnog prikaza zasnovanog na približno stvarnom vremenu i globalnom povezanosti između sustava održavanja, opskrbe i transporta s logističkom potporom postrojbi na njihovoj mirnodopskoj lokaciji kao i na bojištu.

Računalni logistički prikaz ako je integriran i s relevantnim informacijama omogućava prikupljanje, obradu, razmjenu i prikaz svih potrebnih informacija u svakom logističkom elementu vertikalno i horizontalno kako bi logističari mogli na vrijeme i precizno zadovoljiti zahtjeve zapovjednika snaga na bojištu. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

US Army

Renesansa kratkih strojnica

Prema općoj definiciji, kratke strojnice su individualna automatska oružja koja rabe pištoljsko streljivo. Nastale su tijekom I. svjetskog rata kao sredstvo za borbu po rovovima, jer su postrojbe na prvoj crti tražile streljačko oružje koje bi bilo srazmjerno kratko i pogodno za rukovanje u tijesnim prostorima, s mogućnošću rafalne paljbe (kojom se ostvaruje velika vatrena moć), dok preciznost i učinkoviti domet na većim razdaljinama nije bio od primarnog značenja.

Vjerojatno je kao polazna osnova poslužilo oružje patentirano u Italiji

1914. godine pod imenom strojnica Villar Perosa. Njezin konstruktor Abiel Revelli zamislio je tu strojnicu isključivo kao naoružanje zrakoplova, zbog čega je bila konstruirana u dvocijevnoj inačici (svaka sa svojim mehanizmom za opaljenje). U toj ulozi pokazala se potpuno nefunkcionalnom, pa je prepravljena i uvedena u naoružanje pješništva pod nazivom strojnica Fiat M 1915. Iako je bila znatno lakša od strojnica tog doba (mase oko 6,5 kg), Villar Perosa je još uvijek bila daleko od taktičko-tehničkih odlika koje karakteriziraju standardne kratke strojnice i

Može se zaključiti da je tzv. "zlatno doba" kratkih strojnica definitivno prošlo, ali ona nije niti će u dogodno vrijeme postati povijesna činjenica, dok postoji potreba za učinkovitim, jeftinim i nezahtjevnim oružjem, kojeg je moguće napraviti i u priručnim radionicama

Marinko OGOREC

samim time neprilagođena za borbe u rovovima. Jedino što je povezuje s kratkim strojnicama u našem poimanju tog oružja je pištoljsko streljivo koje je rabila i automatika zasnovana na slobodnom trzanju zatvarača. U bitki kod Kobarida, u listopadu 1917. Nijemci su od Talijana zaplijenili određeni broj tih strojnica, na osnovi kojih je Hugo Schmeisser konstruirao prvu jednostavnu i učinkovitu kratku strojnicu pod nazivom Maschinen Pistole MP 18 u kalibru 9 mm Para. Ta kratka strojница uvedena je u naoružanje njemačkog pješništva, ali je ušla u operativnu uporabu tek pred kraj rata i bila rabljena u ograničenom broju. Unatoč tome, pokazala je vrlo dobre rezultate i u potpunosti ispunila očekivanja vojnih stručnjaka, što je stvorilo sigurnu perspektivu kratkim strojnicama kao novoj vrsti streljačkog naoružanja.

U literaturi se često mogu naći komentari kako je kratka strojnica razvijena iz automatskog pištolja, dok je Villar Perosa imala manje-više sekundarni značaj. Mišljenja sam kako to nije točno. Činjenica je da su Nijemci prvi razvili i automatski pištolj (Borchardt) i kratku strojnicu, međutim na Schmeisserov MP 18 presudno je utjecala upravo Villar Perosa, jer su samo pištolji slabijih kalibara radili na načelu slobodnog trzanja zatvarača (načelo koje je imanentno automatici kratkih strojnica). ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Tržište školskih aviona

Tržište školskih aviona odlikuje veliki raspon ponude čija je prodaja često potpomognuta političkim utjecajem. Na relativno malom tržištu ima mjesta za samo nekoliko

— Pripremio Siniša RADAKOVIĆ —

Avioni za osnovnu obuku opremljeni klipnim motorima najbolji su primjer prevelike ponude za premalo tržište. Situacija će u bliskoj budućnosti biti još nepogodnija jer sve veći broj država ima mogućnost projektiranja i proizvodnje tih relativno jednostavnih aviona. U takvim uvjetima čak i avioni sa zvučnim imenima kao što je britanski Slingsby T67M-260 Firefly, avion s fiksnim stajnim trapom i Textron Lycoming motorom snage 194 kW, proizvode se u malim serijama. Slingsby, koji je dio tvrtke Chelton Group, zapravo preživljava proizvođači kompozitne strukture za veći broj naručitelja.

Za potrebe selekcije i obuke budućih vojnih pilota većina ratnih zrakoplovstava traži avione koji će imati bolje letne odlike (motore veće snage) nego oni namijenjeni civilnim potrebama. Jedna iznimka je

odabir američkog ratnog zrakoplovstva iz 2002. koje je za svoju školu Embry-Riddle Aeronautical University odabralo kanadski školski avion Diamond DA20-C1. Ovaj avion s fiksnim stajnim trapom napravljen od kompozita ima motor Teledyne Continental snage samo 93 kW. Ono privlačno na Da20-C1 svakako je njegova cijena od samo 140 000 američkih dolara, ali i mogućnost akrobatskog letenja.

Uobičajeniji odabir su avioni kao što je njemački Grob G120A s uvlačivim stajnim trapom i motorom snage 194 kW. Oko 250 G120 isporučeno je kupcima. Zadnja poznata narudžba je iz 2005. kojom je kanadsko ratno zrakoplovstvo za svoju školu Portage La Prairie naručilo devet G120A ukupne cijene 3,2 milijuna američkih dolara. Tvrtka Eads-Socata je dobila ugovor za isporuku i održavanje G120A aviona

koji se rabe u francuskom vojnom zrakoplovnom učilištu Cognac. Desetogodišnji ugovor uključuje isporuku 18 Grob G120A aviona koji će se rabiti zajedno s 24 Socat TB-30B Epsilons aviona koji su već u uporabi.

Stariji primjer uspješnog lakog školskog aviona s uvlačivim stajnim trapom i s rasporedom sjedala za instruktora i učenika jedan pored drugoga je talijanski Aermacchi SF260. Pokretan motorom snage 194 kW SF260 ulazi u skupinu najuspješnijih lakih školskih klipnih aviona s prodanih 870 primjeraka. Aermacchi trenutačno obavlja isporuku 30 SF260AE aviona s moderniziranom avionikom koje je za 33 milijuna američkih dolara kupilo talijansko ratno zrakoplovstvo. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

Supermarine Swift

Svu slavu i ugled koju je tvrtka Supermarine stekla tijekom Drugog svjetskog rata svojim lovcem Spitfire izgubljena je već 1946. kad je prvi put poletio lovac Attacker. A baš je Attacker trebao Supermarine uvesti na velika vrata u doba mlaznih aviona i vratiti tvrtku u sam vrh proizvođača mlaznih lovaca. Na njihovu žalost Attacker se pokazao kao potpuni promašaj. Iako su ga razvijali gotovo pet godina, te je u operativnoj uporabi u britanskoj ratnoj mornarici ostao jednako dugo koliko je razvijan, Attacker je ipak ušao u povijest razvoja mlaznog zrakoplovstva, i to ne samo po svojim lošim odlikama i promašajima. Nastao je dovoljno rano da postane prvi britanski standardni lovac jednosjed na mlazni pogon. Uz to bio je i prvi lovac koji je rabio turbomlazni motor Nene koji će, ponajviše zahvaljujući sovjetskom lovcu MiG-15, postati jedan od najpoznatijih turbomlaznih motora svih vremena. O kvaliteti Attackera najbolje govori podatak da ga čak ni pakistansko ratno zrakoplovstvo, koje ga je kupilo istodobno kad i britanska ratna mornarica, nije rabilo u borbenim operacijama. Tim prije jer su u to vrijeme Indija i Pakistan stalno bili na rubu rata zbog Kašmira, te su i zaratili 1956., dok je Attacker još uvijek bio službeno u uporabi u pakistanskom ratnom zrakoplovstvu.

Možda je najveća zasluga Attackera što je na jednom mjestu skupio sve loše osobine te je poslužio kao dobar primjer što se ne smije napraviti pri izradi svih budućih projekata.

Nažalost, vodstvo Supermarinera nije iz loših iskustava s Attackerom uspjelo izvući prave zaključke. Kako bi spasili tvrtku od propasti, odlučeno je da se na osnovama Attackera napravi novi lovac, ali ovaj put sa strelastim krilima koja su mu trebala dati nadmoćne letne odlike. Istina je da je najviše kritike kod Attackera išlo na njegova ravna krila koja su originalno razvijena za Spitfire (napredna inačica Spitfirea). Nažalost, kombinacija ravnih krila i velikog trupa u koji je ugrađen turbomlazni motor Nene tvrtke Rolls-Royce nije se pokazala dobrom (više o Supermarine Attackeru pročitajte u Hrvatskom vojniku broj 49).

Neuspjeh Attackera i istodobni veliki uspjeh de Havillandovog Vampire (vidi Hrvatski vojnik broj 23) te potom Sea Hawka tvrtke Hawker natjerali su vodstvo Supermarinea da u kratkom vremenu britanskom ratnom zrakoplovstvu i britanskoj ratnoj mornarici ponude znatno napredniji lovački avion. Kako bi što više skratili vrijeme razvoja i rizik neuspjeha, odlučeno je da se novi lovac razvije na osnovama Attackera, ali da dobije strelasta krila i strelaste horizontalne stabilizatore.

Iako je trebao biti najnapredniji lovac svog doba, Swift je jedino uspio uništiti tvrtku koja ga je napravila - Supermarine

Domagoj MIČIĆ

Početak razvoja

Da bi se to ostvarilo, napravljena je cijela serija testnih zrakoplova označenih kao Type 5XX. Prvi je bio Type 510. Napravljen je samo jedan avion pod tvorničkom oznakom VV106. Type 510 projektiran je prema specifikaciji E.28/46 koja je tražila lovca velike brzine za srednje i velike visine. Prvi je put poletio već 29. prosinca 1948. (Attacker je prvi put poletio 27. srpnja 1946.). Avionom je upravljao probni pilot Mike Lithgow. Zapravo je bila riječ o Attackeru kojem su postavili strelasta krila pod kutom od 40 stupnjeva i nove strelaste horizontalne stabilizatore, čime je postao prvi britanski avion s takvim aerodinamičkim rješenjem. Avion je privukao veliku pozornost kad je pokazan na zrakoplovnoj izložbi Farnborough 1949. Letna su ispitivanja pokazala da Type 510 može doseći u poniranju brzine veće od 0,93 Macha te da bi mogao podnijeti i znatno jači motor od Nene 2. Type 510 naknadno je dobio kuku za zaustavljanje čime su ga prilagodili uporabi s nosača zrakoplova i dali mu oznaku Type 517. Type 517 je obavio i ispitno slijetanje i polijetanje s nosača zrakoplova HMS Illustrious, ali osim tog jednog slijetanja i polijetanja program testiranja nije nastavljen. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Kristofor Kolumbo: admiral, istraživač i tiranin

Nakon pobjede nad Maurima, novoustrojena španjolska katolička kraljevina na čelu s katoličkim parom Fernandom i Isabellom, jedva je dočekala priliku da se uključi u borbu za nove posjede, pa je Kolumbov prijedlog za financiranje istraživačkoga putovanja naišao na plodno tlo...

— Jurica MILETIĆ —

Kad je Konstantinopolis, odnosno Carigrad pao u ruke muslimana, kopneni su putovi prema Aziji bili zatvoreni. Dok su Portugalci do Azije pokušavali doći ploveći oko Afrike, u vrijeme kad je malo tko vjerovao da je zemlja okrugla, Kolumbo je smatrao kako valja zaploviti ravno na zapad i put će ga dovesti do Indije. Nakon pobjede nad Maurima, novoustrojena španjolska katolička kraljevina na čelu s katoličkim parom Fernandom i Isabellom, jedva je dočekala priliku da se uključi u borbu za nove posjede, pa je Kolumbov prijedlog za financiranje istraživačkoga putovanja naišao na plodno tlo. Kolumbo je bio imenovan admiralom mora i obećan mu je bio dio profita, ali kraljevski par baš nije bio uvjeren da će se sa svojeg putovanja vratiti. U skladu s točkama ugovora, Kolumbo je trebao biti imenovan i potkraljem i guvernerom svih novootkrivenih zemalja. Premda mu brodovi nikad nisu bili službeno kršteni, Kolumbo je put novoga svijeta zaplovio trima brodovima: Santa Maria, Nina i Pinta. Zastavši ponajprije na Kanarskim otocima da popuni zalihe, otputio se na petotjednu plovidbu Atlantikom. Novu je zemlju ugledao mornar Rodrigo de Triana, 2. listopada 1492. s Pinte. Bio je to otok (u Bahamima) koje je Kolumbo nazvao San Salvador, premda su ga domoroci zvali Guanahani.

Na svoje drugo putovanje krenuo je godinu dana kasnije s čak 17 brodova i 1200 ljudi koji su trebali ko-

Pomorac koji je čuo božanske glasove

Talijani ga zovu Cristoforo Colombo, a Španjolci Cristobal Colon. Portugalci su ga znali pod imenom Christovarn Colon, pa ga preimenovali u Cristovao Colombo, a u Barceloni bio je poznat kao Cristofor Colom (katalonski); vjerojatno se rodio godine 1451. u Genovi, a umro je 1506. Pomorac i admiral u službi kastiljske krune, svojim je putovanjima udario temelje europske

■ *Budući da je ovaj portret Kolumba nastao početkom XVI. st., vjerojatno je riječ o najvjernijem prikazu lika slavnog pomorca*

ali se uspio domoći otočića Lagosa i spasiti.

Kao razlog svojim istraživačkim putovanjima, Kolumbo je u kasnijem razdoblju svojeg života često navodio pokrštaivanje domorodaca, i bivajući sve religiozniji, nerijetko tvrdio da čuje božanske glasove, istodobno lobirajući za organiziranjem novog križarskog pohoda koji će osloboditi Jeruzalem. Mnogo je puta nosio franjevačku halju i tvrdio da su njegova otkrića novih krajeva tek dio Božjega plana koji će svoj vrhunac imati u Sudnjem danu, a upravo će se taj zbiti na kraju svijeta.

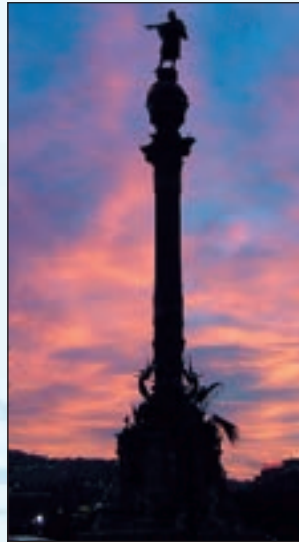
kolonizacije Amerike. Obično se naglašava njegovo prvo putovanje 1492., ali na novi je kontinent stvarno stupio tek na svojem četvrtom putovanju šest godina kasnije. Pravi mu se identitet ne zna, ali se nekako uvrijedilo mišljenje da je bio Talijan iz Genove, premda postoje i teorije da je bio Katalonac. Sam spominje kako se na more otisnuo još kao desetogodišnjak, a deset godina kasnije ratovao je u službi Renea Anžuvinskog koji se bezuspješno pokušavao domoći napuljskog prijestolja. Ostalo je zabilježeno kako je 1476. bio članom posade broda koji je u sastavu konvoja iz Genove prevozio teret dragocjenosti u sjevernu Europu. Još u blizini sjeverne talijanske obale konvoj su presreli portugalski brodovi i u pomorskoj bici koja se zametnula Kolumbo je bio ranjen,

lonizirati nove krajeve, a na svoje četvrto putovanje službeno je pošao tražeći prolaz u Indijski ocean. Jedanaestog svibnja 1502. iz Cadiza su isplovili njegovi brodovi Capitana, Gallega, Vizcaina i Santiago de

Palos i otputili se u Arzilu na marokanskoj obali da pomognu portugalskim vojnicima koji su se našli u maurskom okruženju. Mjesec dana kasnije usidrili su se ispred otoka Martiniquea, ali bježeći pred ura-

ganskim nevremenom, u potrazi za skloništem brzo su isplovili put Hispaniole. Guverner Santo Dominga nije mu dopustio iskrcavanje pa su brodovi zaklon našli na ušću rijeke Jaina. Zastavši kratko na Jamaici, otplovio je u srednju Ameriku i stigao na obalu današnjeg Hondurasa. Prije odlaska u Panamu, Kolumbo je sa svojim mornarima i vojnicima dva mjeseca istraživao obale Hondurasa, Nikaragve i Kostarike. Od domorodaca je doznao za postojanje blaga i prolaza kojim se može u drugi ocean, pa se latio svih mogućih istraživanja i odlučio osnovati garnizon na ušću rijeke Belen. Slučaj je htio da mu se jedan od brodova zaglavi u toj rijeci baš kad su domoroci napali garnizon, oštetivši pritom i sve brodove koji su se tamo zatekli. Uspio je umaći i zaploviti prema Hispanioli, ali tek da mu nadomak kubanske obale nevrjeme ošteti brodove još više. Nemajući kamo, lipnja 1503. svi su se usidrili u Zaljevu svete Ane na Kubi, i ostali tamo godinu dana, sve dok im nije pristigla pomoć i vratila ih u Španjolsku.

Dok je dijelom povjerenog mu novoga svijeta upravljao kao guverner, Kolumbo se ponašao kao pravi tiranin, pa je nakon brojnih pritužbi, istraga protiv njega bila povjerena Franciscu de Bobadillu, koji ga je i uhitio. To se zbio nakon Kolumbovog trećeg putovanja (1498.). Izvješće na 48 stranica, temeljeno na iskazima više od dvadeset ljudi koji su sami bili podvrgnuti Kolumbovom nasilništvu ili su samo takvome svjedočili, dugo se držalo izgubljenim, ali je prošle godine pronađeno u arhivu španjolskog grada Valladolida u kojem je umro kao poprilično bogat čovjek. Iz njega proizlazi da je prvih nekoliko godina Kolumbova guvernerovanja Zapadnom Indijom doista pro-

Za Kolumbom u Gotičku četvrt

Katalonska prijestolnica Barcelona u mnogome živi u znaku Kolumba. Premda replike njegove Santa Marije u luci više nema i nitko ne zna kamo je i zašto maknuta, osamdesetak metara visok stup s njegovim kipom (slika lijevo) i dalje stoji. Zgrade lučkih skladišta iz XIV. stoljeća danas opremljene suvremenim staklenim ploham, stoje u neposrednoj blizini. Pod Kolumbovim nogama započinje ili završava Rambla - ta najpoznatija ulica Sredozemlja koju su zaposjeli cvjećari, proizvođači kaveza za ptice i poneka preostala pripadnica udruge koja se bavi najstarijim zanatom na svijetu. Šetati njome ne znači slijediti Kolumbove tragove jer u tu svrhu valja s nje skrenuti u Gotičku četvrt, zaobići katalonsku katedralu i zastati na trgu Plaza del Rey. Mnoge priče govore kako su ga upravo na tom trgu dočekali Fernando i Isabella - katolički kraljevski par koji mu je (osobito ona) omogućio da trima opremljenim brodovima krene put novoga svijeta. Donedavno posve prazan trg, nedavno su djelomice zaposjeli stolovi i stolci obližnjega kafića i smetaju onima koji su došli tek pogledati i snimiti glasoviti toranj i kutne stepenice koje su tako vješto iskoristili Britanci, snimajući svojedobno dokumentarac o Kolumbu i njegovim pothvatima.

teklo u znaku njegova nasilništva. Nakon povratka u Španjolsku, Kolumbo je svojim vladarima napisao dugačko pismo opravdanja i isprike. Ubrzo je pušten.

Premda postoji nekoliko često ponavljanih Kolumbovih portreta, ni-

jedan nije autentičan i zapravo nitko točno ne zna kako je izgledao. Njegov grob u seviljskoj katedrali čuvaju kipovi kraljeva Aragona, Castille, Leona i Navarre. Do kraja života bio je uvjeren kako je plovio uz istočnu obalu Azije. Kad je umro,

putovanja za nj nisu prestala: pokopan najprije u Valladolidu, bio je prenesen u kartuzijanski samostan u Sevilli. Na zahtjev njegova sina Diega koji je bio guverner Hispaniole posmrtni su njegovi ostaci godine 1542. bili prevezeni u Santo Domingo. Kad su ga dvjestotinjak godina kasnije zauzeli Francuzi, preseljeni su bili u Havanu, a kad je Kuba stekla neovisnost, otišli su u katedralu u Sevilli. Godine 1877. u Santo Domingu otkriven je lijes s fragmentima kosti i s natpisom "Don Christopher Columbus". Kasnija DNK ispitivanja su dokazala kako barem dio Kolumbovih ostataka leži u Sevilli, ali vlasti Santo Dominga nisu nikad dopustile da se takvo ispitivanje izvede i na tamošnjim posmrtnim ostacima ■

Replika Santa Marije usidrena u portugalskoj luci Penafiel na Madeirskim otocima

Alen Bović: "Metastaze", Konzor, Zagreb, 2006.

Ovo je vrlo zanimljiv prvijenac autora koji svoj identitet skriva iza imena Alen Bović, očito izvrsno poznaje život i likove s tzv. ruba naše svakodnevice. Knjiga je izazvala zanimanje publike zbog autentičnih, surovih opisa, ali i zbog autorovog nepoznatog identiteta. U toj maniri je i bilješka o piscu koja sugerira čuvanje identiteta stvarne osobe, pacijenta rođena 1969. koji je primljen i liječen na odjelu za ovisnost, ima poremećaj osobnosti i priznaje zlodjela zbog kojih bi trebao završiti na sudu. Proglašen hrvatskom varijantom "Trainspottinga", roman o škvadri s društvenog dna koja se drogira, mlati, siluje, mrzi sebe i sve oko sebe prilično je uznemirio duhove, a uskoro ga očekuje i ekranizacija pod redateljskom palicom Branka Schmidta. Vjerodostojan je prikaz zagrebačkog kvarta i mladih ljudi s margine društva, koje je zahvatio rat u njihovim dvadesetim, a koji se sad gube u drogi, alkoholu, agresiji, nogometnom navijanju, uličnom nasilju. Ima tu svega, od sadašnjih i bivših ovisnika do kvartovskih štemera, no sve redom pripadnika ne jedne već više "izgubljenih" generacija kojima su devedesete ponudile samo ponešto drugačije načine za preživljavanje mahom besciljne i destruktivne svakodnevice, a koja traje još i danas. To su dečki koji su izgubili svaki obzir i nije im teško ženama izbijati zube, umirućoj majci ukrasti lijekove i prsten i kupiti hors, ostaviti mrtvog frenda pred domom zdravlja (realni događaji iz crnih kronika)... Djelo je mračno i okrutno, a u tome odudara ju inteligentni nadrealni opisi narkohalucinacija. Suvremenost tema, vrlo sočan zagrebački žargon i uvjerljivi dijalozi premreženi su brojnim fotografijama i izvrsnim grafičkim prijelomom koji se idealno stapaju s Bovićevom prozom.

Mirela MENGES

3. studenoga 1903. Panama proglasila neovisnost

Početkom XIX. stoljeća španjolska vladavina u Južnoj i Centralnoj Americi doživjela je potpuni slom, a u ratovima za neovisnost u tom dijelu svijeta stvorene su nove nacije. Panama je svoje otcjepljenje od španjolskog kraljevstva proglasila 1821., odlučivši postati dijelom novouspostavljene neovisne Republike Kolumbije. Sredinom XIX. stoljeća javila se ideja o povezivanju Tihog i Atlantskog oceana pomoću kanala koji se trebao prokopati negdje u Centralnoj Americi. Pokretači te ideje bile su Sjedinjene Američke Države, a najveći kandidati koji su trebali ustupiti svoje zemljište bile su Nikaragva i Panama. To vrlo važno gospodarsko pitanje ubrzo je preraslo u glavni politički problem Centralne Amerike kraja XIX. i početka XX. stoljeća. Amerikanci su željeli kanal pod svaku cijenu imati u svome vlasništvu, pa su stoga podupirali panamske težnje za otcjepljenjem od Kolumbije i stvaranje posebne panamske države. Kada je 3. studenoga 1903. Panama proglasila neovisnost, američki su ratni brodovi bili prisutni kako bi onemogućili eventualni kolumbijski pokušaj ponovne uspostave vlasti. Tri dana kasnije američke su vlasti službeno priznale panamsku neovisnost, a nepuna dva tjedna potom potpisale sporazum kojim se SAD-u u trajno vlasništvo prepušta zona oko kanala.

9. studenoga 1918. Sklopljena Ženevska deklaracija

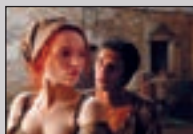
Bio je to sporazum između predsjednika srpske vlade Nikole Pašića i predsjednika Narodnog vijeća SHS-a Antona Korošca kojim je srpska vlada priznala Državu SHS kao ravnopravnog čimbenika u procesu ujedinjavanja južnoslavenskih naroda. Izjava je najavila federativno uređenje nove države i stvaranje zajedničke vlade, a deklaraciju su potvrdili Jugoslavenski odbor na čelu s Antom Trumbićem i srbijanski odbor. Srpska strana nije se držala dogovora.

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Parfem - povijest jednog ubojice (kino)

- njemačko-francusko-engleski povijesni triler (147 min.)
- distributer: Blitz film & video
- redatelj: Tom Tykwer

- gl. glumci: Ben Whishaw (Jean-Baptiste Grenouille), Dustin Hoffman (Giuseppe Baldini), Alan Rickman (Richis)

Jean-Baptiste Grenouille rođen je sa savršenim njuhom. Poslije odrastanja u bijedi, napokon je dobio priliku svojom nadarenošću pomoći nekad slavnom parfemistu Baldiniju. Zauzvrat ga Baldini uvede u parfemski zanat. Ali, Grenouille ubrzo spozna da mu za najbolji miris na svijetu nedostaju ključni sastojci - mlade, netaknute djevojke! Stvarajući savršen parfem, mladić postaje najtraženiji serijski ubojica svoga doba...

Gotovo dvadeset godina Patrick Süskind, autor jedne od najuspješnijih njemačkih knjiga u povijesti "Parfem - povijest jednog ubojice", odbijao je prijedloge da se njegova priča prebaci na filmsko platno. Najpoznatiji među "proscima" bio je slavni Stanley Kubrick, a najuporniji, pokazalo se, scenarist i producent Bernd Eichinger, čovjek koji stoji iza vrlo uspjele ekranizacije Ecovog "Imena ruže" i "Hitlerovog konačnog pada". Kada je Eichinger zatvorio financijsku konstrukciju, od, za europske uvjete, znatnih 50 milijuna eura, Süskind je morao pristati. Pričalo se da su film trebali režirati Ridley Scott ili Tim Burton, ali je na kraju izabran ugledni njemački redatelj Tom Tykwer (*Trči Lola, trči*). Velika reklama i slava književnog predloška iz 1985. odmah je pobudila zanimanje za taj raskošan prikaz kasnog osamnaestog stoljeća u Francuskoj. Redatelj se hrabro upustio u prebacivanje mirisa na celuloidnu vrpču, što je uistinu teško. Zato možemo zaključiti da je eksperiment uspio i da se Tykwer ne mora stidjeti onoga što je stvoreno njegovom režijom. To pokazuju i rezultati na blagajnama diljem Europe uključujući i Hrvatsku, gdje je prošli tjedan *Parfem* bio najgladaniji film.

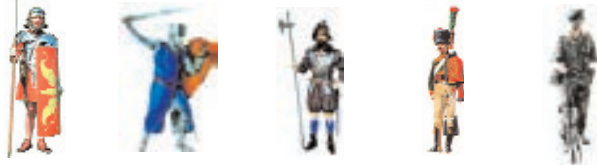
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Bogoubojstvo i Ljubav

Objesili kolegu u školi. Ubio rođaka i zaštitara u banci. Mirni mladići ubili susjeda iz čistog hira... Smrtna magla svuda oko nas! Zastrauje činjenica da su sve češći počinitelji zločina mladi i djeca. Zašto? Liječnik uvijek pacijenta koji se otrovao pita što je pojeo. Sklonost zločinu također je bolest, ali nažalost ni stručnjaci ne pitaju čime se bolesnik zarazio. A inkubacija u nekim slučajevima može trajati od djetinjstva do zrele dobi. Danas je najčešća zaraza otrovnim sadržajima medijskog nasilja. Posebno glazbom! Novost među mladima je "emo trend" (emocije), koji "proizvodi" osjetljive i plačljive tipove sklone samoubojstvu. Osim časopisa za mlade, koji to stalno čine, "sjajnu" reklamu smrti ima i jedan dnevni list koji ponedjeljkom donosi prilog za školsku djecu. Među "odgojnim" temama ima i "Top 10 albuma" uz opis jednog pjevača ili benda. Tako je nedavno list djecu upoznao s "kontroverznom death metal bendom" po imenu DEICIDE (= bogoubojstvo)! Grupa ima virtuoznu svirku ("paklene gitarističke solaze") s brutalnim vokalom. Zvuk im je takav da se tek nakon nekog vremena iz komprimirane buke mogu izdvojiti melodije. No, budući da je poruka uvijek u tekstovima, oni su im "inspirirani mržnjom prema religiji te pobunom protiv eksploatacije ljudskog uma od strane vjerskih dogmi". Autor uvjerava djecu da bi te duhovne poruke "trebali poslušati i oni manje skloni zvukovnim eksperimentima na rubu slušljivosti". Prva pjesma na listi je "Poljubac smrti", a tri u nazivu imaju "smrt". Nigdje života, uskrsnuća, evanđelja... Zašto javni mediji sadržaje mračne duhovnosti stavljaju ispred Isusove najveće zapovijedi ljubavi prema Bogu i čovjeku? The answer, my friend, is - in the Bible!

Anđelko KAČUNKO

ZOUAVI

Od godine **1888.** naziv **zouavi** udomaćio se za neke **postrojbe francuske vojske**, ali i za postrojbe drugih armija koje su na ovaj ili onaj način pokušavale oponašati, bilo njihove specifične odore, bilo pak njihovu vojnu uvježbanost i stegu. Kao vojni korpus prvi su se put pojavili pedesetak godina ranije u **Alžiru**, u početku samo s jednim, a kasnije s dva

bataljuna vojnika unovačenih isključivo iz **berberskog** plemena **Zouaoua** koje je uglavnom obitavalo u planinskim masivima **Jurjura**. Godine **1838.** bio im je pridodan treći bataljun i tako oblikovana regimenta našla se pod zapovjedništvom **Lamoriciera**. Nije trebalo dugo čekati i Zouavska regimenta je postala čistom francuskom pukovnijom, jer je muslimansko stanovništvo sjeverne **Afrike** bilo novačeno u druge postrojbe.

Godine **1852.** bile su stvorene tri zouavske pukovnije, a dvije godine kasnije nastala je tzv. **zouavska carska garda**. Kao vojna postrojba izvan Alžira prvi put se okušala u **Krimskom ratu**, a zbog šarolikih i neobičnih odora ubrzo su se pročuli ne samo u **Francuskoj**, već i u mnogim drugim zemljama. Nakon godine **1871.** pukovnija je izgubila status elitne postrojbe u kojoj dragovoljci dugoročno služe, i postala redovitom postrojbom francuske vojske u kojoj su francuski doseljenici u Alžir i **Tunis** služili redoviti i obvezatni vojni rok.

Uoči **I. svjetskog rata** u okolici **Pariza** bile su organizirane dodatne pukovnije, kao spona između postrojbi matice zemlje i postrojbi sjeverne Afrike. U prvim godinama I. svjetskog rata nosili su isto tako šarolike odore, kao i zouavi s druge strane **Sredozemnog mora**, ali razvoj pušaka strojnica, brzometnog topništva i malog osobnog naoružanja primorao ih je da se okrenu jednostavnijim odorama **khaki** boje. Ipak, u godinama između dva rata izvan službe nerijetko su se mogli vidjeti zouavi u svojim tradicionalnim odorama: crveni fes (zvan **chechia**), plavi kaputi i široke hlače. Prvenstveno su te komade odjeće nosili dočasnici i oni koji su stupili u dugogodišnju vojnu službu.

Svoje najvažnije uloge zouavi su odigrali između **1914.** i **1918.** kad su imali čak devet pukovnija (**regiments de marche**). Što se **II. svjetskog rata** tiče, uloga im je bila mnogo manja. Aktivnije su sudjelovali samo u početku rata, ali i u operacijama za oslobođenje Francuske.

Jurica MILETIĆ

www.aviation.ca

Premda nije na glasu kao jedna od najboljih **zrakoplovnih** stranica, **www.aviation.ca** doista je vrlo dobar site s dnevnim updateovima vijesti, solidnom galerijom i svakako dobrom preglednošću. Kanadski site za zrakoplovne entuzijaste nudi posjetiteljima gotovo sve; od najrazličitijih vijesti proizvođača avi-

ona, novosti iz vojnog zrakoplovnog svijeta, tekstove i reportaže iz vojnih postrojbi (ne isključivo kanadskih) i još mnogo toga. Informacije o održavanju **Airshowa** se brižljivo nadopunjuju, a fotogalerije su doista prepune dobrih slika s tih događaja (nažalost, mahom u niskoj rezoluciji). Pod rubrikom linkovi može se pronaći dosta dobrih stranica, a onima koji imaju vremena preporučujemo da pregledaju i zrakoplovne blogove koje su urednici i webmasteri stranice istaknuli kao vrlo dobre. Naravno, na siteu postoji i forum na kojemu je diskusija vrlo **živa**, a u nekim topicima postoje i **hi-res** slike. Nažalost, ne postoji mogućnost unaprijed, znate u kojoj temi se mogu downloadati slike, već svaki topic treba otvoriti i pregledati. No, s obzirom na to da su sve teme uredno raspoređene po tematici, to ipak neće biti ni teško ni dosadno...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Otok Grenland je autonomni teritorij u sastavu:

- A Danske
- B Švedske
- C Norveške

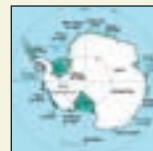

2. Prvi provjereni dolazak na točku Sjevernog pola 1926. Amundsenova je ekspedicija ostvarila pomoću:

- A saonica
- B podmornice
- C cepelina

3. Antarktika je površinski:

- A najmanji svjetski kontinent
- B veća od Australije
- C veća od Europe i Australije

4. U pokušaju da u **utrci** s Amundsenom dosegne točku Južnog pola, 1912. je tragično nastradao britanski istraživač:

- A Clements Markham
- B Robert Falcon Scott
- C Ernest Shackleton

5. Jedan od ovih zemljopisnih pojmova ima svoje mjesto na Anktartici:

- A otok Ellesmere
- B Rossov ledeni šelf
- C grad Nuuk

Pregledanje: 1a,2b,3a,4b,5c

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr